

Psihofiziološki razvoj deteta: Prenatalni, perinatalni i postnatalni aspekti, M. Sovilj, Lj. Jeličić, T. Adamović (eds), CUŽA & IEFPG, Beograd, 2017, Preprint. (Prethodno publikovano poglavlje u: *Psychophysiological Development of a Child: Prenatal, Perinatal and Postnatal Aspects*, M. Sovilj, Lj. Jeličić, T. Adamović (eds), LAAC & IEPSP, Belgrade, 2016 – Biće reprinted po pozivu u: *Int. J. Prenatal & Life Sciences (Special Issue, 2018): Prenatal & Life Sciences Centenary Anthology, 100 Years of Prenatal Psychology: Vital Keys to Understanding the Meaning in Life*, J. R. G. Turner & T. G. N. Turner (eds-in-chief))

O kvantno-holografskim osnovama psihofiziološkog razvoja deteta

Dejan Raković

Rezime – Naš prethodno razvijeni kvantno-holografski okvir integrativne medicine i transpersonalne psihologije izgleda da obezbeđuje teorijsko fundamentalno razumevanje prirode psihosomatskih bolesti, kao i ograničenja njihovih metoda prevencije i lečenja, nametanjem novih isceljujućih graničnih uslova u prostoru energija-stanje povezanog-sa-elektromagnetnim (EM) kvantnim poljem akupunktornog sistema / (individualne i kolektivne) svesti – sugerišući da postoje tri linije fronta psihosomatske medicine: (1) duhovnost i cirkularne (psiho / energetske) terapije iz svih relevantnih meta-pozicija, sa mogućnošću potencijalno trajnog uklanjanja uzajamnih memorijskih atraktora na nivou kolektivne svesti, (2) (kvantno) holistička medicina i ne-cirkularne (psiho / energetske) terapije, koje privremeno uklanjaju memorijske atraktore na nivou akupunktornog sistema / individualne svesti i sprečavaju ili ublažavaju njihovu somatizaciju, kao rezultat zanemarivanja na prvom nivou, (3) simptomatska konvencionalna medicina, koja preko imunologije, farmakologije, biomedicinske dijagnostike i hirurije na fizičkom nivou sprečava ili ublažava somatske posledice nemara na prva dva nivoa. Treba napomenuti da bi potrebne aktivnosti na drugom i trećem nivou, uz zanemarivanje prvog nivoa, dovele do daljeg prenošenja memorijskih atraktora na nivou individualne i kolektivne svesti u ovoj i budućim generacijama – što ukazuje na potrebu fokusiranja na poreklo mnogih problema u psihofiziološkom razvoju deteta na bazični prenatalni transgeneracijski nivo (kako sugerišu i iskustva klijenata u post-hipnotičkim regresijama). Sve gore razmotreno može biti takođe od fundamentalnog značaja za razumevanje bazičnih kontrolnih mehanizama embriogeneze / ontogeneze i morfogeneze preko povratne sprege EM makroskopskog kvantno-informacionog Hopfildovskog holografskog akupunktornog sistema / (individualne i kolektivne) svesti na nishodni uticaj na ekspresiju genoma – bacajući novo svetlo i na dugo otvorene probleme psihosomatske uloge akupunktornog sistema i svesti.

Ključne reči: psihofiziološki razvoj deteta, integrativna medicina i transpersonalna psihologija, kvantno-holografski okvir, pristupi i tehnike bazirani-na-akupunkturi i bazirani-na-svesti.

1. Uvod

U zaključcima *Prvog međunarodnog kongresa 'Psihološka trauma: Prenatalni, perinatalni & postnatalni aspekti (PTPPA 2015)'* istaknute su sledeće poruke (Brekhman et al., 2015): (1) Za razumevanje razvoja ljudske svesti, komunikacija, ponašanja i učenja, moramo primeniti holistički pristup iz prenatalnog perioda, pre začeća, jer je čovek jedinstveni izraz trans-generacijskih karakteristika svojih predaka i interakcija sa bližim i daljim okruženjem; (2) Ako se u razmatranju razvoja komunikacija i ponašanja ne uzme u obzir ta činjenica, možemo sledstveno doći u situaciju da nismo u stanju da imamo suštinski uvid u našu sopstvenu situaciju i ponašanje, i još manje drugih; (3) Eksperti koji se bave dečijim razvojem, vaspitanjem i edukacijim, trebalo bi da dopune svoje znanje sa umetnošću formiranja i interpretacije genealoškog stabla (somatskog, psihološkog, duhovnog), tako dobijajući holistički uvid u kompletni razvoj osobe od trenutka začeća, postajući time adekvatno pripremljeni za stručnu podršku mlađim generacijama.

Ovaj rad je u potpunoj saglasnosti sa tim zaključcima. S jedne strane, on pruža teorijsko fundamentalno razumevanje kvantno-holografskog okvira za psihosomatiku u integrativnoj medicini i transpersonalnoj psihologiji (prikazano u Odeljku 2). S druge strane, on pruža teorijsko fundamentalno razumevanje kvantno-holografskog okvira za epistemologiju i duhovnost, sugerišući realnu prirodu transpersonalnih iskustava raznih tradicija, fenomenoloških dokaza i laboratorijskih i kliničkih studija (prikazano u Odeljku 3). Sve to može imati značajne kvantno-holografске psihofiziološke implikacije za razvoj deteta, uključujući bazične prenatalne trans-generacijske aspekte (diskutovane u Odeljku 4).

2. Prikaz kvantno-holografskog okvira za psihosomatiku

I pored angažovanih ogromnih materijalnih i umnih resursa u biomedicinskom istraživanju i zdravstvenoj zaštiti, zdravlje ljudi je i dalje veoma ugroženo mnogobrojnim *psihosomatskim bolestima*, koje nalaze plodno tle kod današnjeg čoveka izloženog

svakodnevnom *stresu* (Selye, 1974; Grupa autora, 1999; Raković et al., 2009, Raković, 2013). Pošto savremene parcijalne metode nisu pokazale željenu efikasnost u prevenciji / lečenju psihosomatskih poremećaja, nužni su novi pristupi, koji će uključiti i metode *integrativne biofizike*, orijentisane na *holističko lečenje čoveka kao celine* a ne bolesti kao simptoma poremećaja celine – sa idealom postizanja i održanja stanja *kompletnog fizičkog, mentalnog i socijalnog blagostanja* (World Health Organization, 1948).

U *fokusu* ovih *holističkih metoda* jesu *makroskopski kvantni akupunkturni sistem i svest* – međusobno blisko povezani u brzo razvijajućim oblastima *integrativne medicine* (<https://www.imconsortium.org>) i *transpersonalne psihologije* (<http://www.atpweb.org>). Zaista, kako pokazuju *kvantno-koherentne karakteristike* rusko-ukrajinske škole *mikrotalasne rezonantne terapije* (MRT) (*visoko rezonantni mikrotalasni senzorni odgovor obolelog organizma, biološki efikasno netermalno mikrotalasno zračenje ekstremno niskog intenziteta i energije, i zanemarljivi mikrotalasni energetski gubici duž akupunkturnih meridijana* (Devyatkov and Betskii, 1994; Sit'ko and Mkrтчian, 1994; Potehina et al., 2008; Grupa autora, 1999; Jovanović-Ignjatić and Raković, 1999; Raković et al., 2000, 2009, 2011; Jovanović-Ignjatić, 2010)), *akupunkturni sistem* je jedini *makroskopski kvantni sistem* u našem telu koji može biti *pridružen makroskopskim kvantnim manifestacijama svesti* (in-deterministička svojstva *slobodne volje*, ne-lokalna svojstva *svesti koja prožima telo*, i *izmanjena i prelazna stanja svesti* (Tart, 1972, 1992; von Neumann, 1955; Stapp, 1993, 2001; Penrose, 1994; Hameroff, 1994-; Shimony, 1995; Hameroff and Penrose, 2014; Raković, 1995, 1997, 2000, 2002, 2007a,b, 2008a,b, 2009, 2011a,b, 2015c, 2016b; Raković et al., 2004, 2009; Raković and Dugić, 2005)).^{1,2,3,4}

---

¹ Iako je *svest* dugo bila centralna tema filozofskih traktata od samih početaka filozofske misli, ili tradicionalnih ezoterijskih praksi Istoka i Zapada koje su postigle zavidan empirijski nivo kontrole izmenjenih stanja svesti uz značajne filozofsko-religiozne implikacije – prvi naučni pokušaji rasvetljavanja *svesti* pojavljuju se tek u psihologiji druge polovine 19. veka (kroz razvoj psihofizike i teorija ličnosti), a potom u 20. veku (kroz pokušaje utemeljenja još uvek kontroverzne eksperimentalne parapsihologije (Jung, 1955, 1963; Jung and Pauli, 1955; Rhine, 1934; Rhine and Pratt, 1957; Schmidt, wiki; Jahn and Dunne, 1988, 2011; Nelson, wiki; Radin, 1997, 2006; Tart, 1972, 1992, 2009; Tart et al., 2002; Targ and Puthoff, 2004; Mitrović, 2015), koji su ipak poslednjih decenija doprineli holističkoj klimi (Stambolović, 2003) za razvoj *transpersonalne psihologije* i *integrativne medicine*), u fizici s početka 20. veka (kroz razvoj kvantne mehanike i artikulisanje još uvek otvorenog problema kolapsa talasne funkcije i uloge posmatrača u ovom procesu), i u računarskim naukama druge polovine 20. veka (kroz razvoj veštačke inteligencije i koncepcije da se kompletan kognitivni proces može svesti na algoritam). Poslednje dve decenije Centar za istraživanje svesti Univerziteta Arizona u Tusonu organizuje godišnje multidisciplinarne

---

konferencije na temu svesti (Hameroff et al., 1994-), jer istraživanje *svesti* ponovo dolazi u fokus naučne javnosti zbog potencijalnih implikacija na mnoge oblasti nauke. Tako bi u *medicini* to moglo dovesti do rasvetljavanja holističke kvantno-informacione uloge akupunkturnog sistema i svesti u razvoju psihosomatskih bolesti i njihovog isceljenja i prevencije. U *psihologiji* bi se postiglo razumevanje mehanizma i uloge izmenjenih stanja svesti u sazrevanju ličnosti, kontroli kreativnosti, kao i transpersonalnih fenomena koji obično prate ova stanja. U *biologiji* bi se moglo pokazati da su granice interakcija između jedinki mnogo provizornije nego što je to do danas izgledalo, što bi bilo od značaja ne samo za adaptivne mehanizme na nivou čitavih bioloških vrsta, već i za dublje razumevanje značaja morala u ljudskoj populaciji. U *fizici* bi razumevanje fenomena svesti moglo dovesti do dubljeg shvatanja fundamentalnih problema o ulozi posmatrača u kvantnomehantičkom aktu merenja, što bi pokazalo da svest, prostor, vreme i materija interaguju na znatno dubljem nivou nego što se misli. U oblasti *komunikacija* bi razumevanjem i kontrolom transpersonalnih interakcija mnoge sadašnje barijere mogle biti radikalno prevaziđene. U oblasti *računarstva* razumevanje prirode svesti moglo bi dovesti do računara sa veštačkom svešću, koji bi funkcionisali na dubljim kvantnomehantičkim principima. Konačno, dublje razumevanje same prirode svesti i transpersonalnih fenomena moglo bi dovesti i do naučnog razumevanja nekih krajnjih *filozofsko-religioznih* pitanja, koja su do sada tradicionalno ostajala izvan domena teorijsko-eksperimentalnih naučnih metoda prirodnih nauka, i zato predstavljala predmet dubokih i bolnih iracionalnih podela tokom čitave istorije naše civilizacije, što bi se zahvaljujući naučnim prodorima u oblasti svesti konačno moglo prevazići.

² Kada se govori o kvantnim procesima, termin *kvantni* se pre svega odnosi na diskretni element energije E u *mikrosistemu*, kojem se pridružuje fundamentalna frekvencija oscilacija ν , po slavnoj Plankovoj formuli $E = h\nu$, gde je h Plankova konstanta. Ova duboka veza između diskretnih energetskih nivoa i frekvencije oscilovanja leži u osnovi *dualnosti* talas / čestica, svojstvenoj za kvantne fenomene. Zakoni koji upravljaju ovim mikroskopskim kvantnim entitetima razlikuju se od onih koji upravljaju svakodnevnim klasičnim svetom, npr. kvantna čestica može postojati u više stanja ili više lokacija istovremeno, gde bi takve višestruke paralelne *kvantne superpozicije* alternativa (od kojih se svaka alternativa meri kompleksnim brojem) bile opisane matematičkom kvantnom *talasnom funkcijom*. Još od samih početaka *kvantne mehanike*, u njoj je prepoznat tzv. *problem merenja* kao pitanje zašto ne opserviramo kvantne superpozicije u *makrosvetu*, pošto tu ne vidimo objekte i čestice kao predmete na raznim lokacijama i u različitim stanjima. Tačnije, problem merenja je *konflikt* između dve fundamentalne procedure u kvantnoj mehanici. Prva procedura se odnosi na neprekidnu *determinističku* evoluciju kvantnog stanja, poznatu kao *unitarna evolucija* (opisana fundamentalnom *Šredingerovom jednačinom*). Druga procedura se primenjuje kada je vrši *merenje* na kvantnom sistemu ili *opservacija* kvantnog sistema, gde se kvantno stanje *diskontinualno* i *probabilistički* zamenjuje drugim kvantnim stanjem, poznato kao *redukcija stanja* ili *kolaps talasne funkcije* (opisano fon *Nojmanovim projekcionim postulatom*) (von Neumann, 1955). Taj konflikt je označen kao *problem merenja* (možda tačnije *paradoks merenja*), i njegova problematična priroda postaje manifestna kada razmatramo i samu *mernu aparaturu* kao *kvantni entitet*, koji je deo celokupnog kvantnog sistema koji se sastoji od originalnog posmatranog sistema zajedno sa ovom mernom aparaturom. Aparatura je sastavljena od istih kvantnih sastojaka (elektrona, fotona, protona, neutrona itd.) kao posmatrani sistem, i podleže istim kvantnim zakonima i opisuje se pomoću kontinuirane unitarne evolucije. Kako, onda, može diskontinualna i probabilistička redukcija da proizade kao rezultat interakcije (merenja) između dva dela kvantnog sistema? To je paradoks koji u osnovi ukazuje da je kvantna mehanika ipak *nekompletna teorija*. Postoji više pokušaja da se reši ovaj paradoks, i neki uključuju različite *objektivne redukcije (OR)* u kojima postoji specifični objektivni prag koji uzrokuje redukciju kvantnog stanja (Hameroff and Penrose, 2014; Penrose, 1989, 1994).

³ *Indeterminističke karakteristike slobodne volje* ukazuju da (sa njom povezana) *svest* mora igrati suštinsku ulogu u kvantnom *kolapsu talasne funkcije* (von Neumann, 1955; Penrose, 1989, 1994; Hameroff and Penrose, 2014; Stapp, 1993, 2001; Raković and Dugić, 1998, 2002, 2005; Dugić et al., 2002, Raković et al., 2004; Raković, 1995, 1997, 2000, 2002, 2007b, 2008a,b, 2009, 2011b,

2015c, 2016b), jedinom indeterminističkom svojstvu kvantne mehanike, koji još ima *manifestno otvorene probleme* fizičke prirode *nelinearnog kolapsa* i relativistički nekonzistentnog trenutnog delovanja na daljinu *nelokalnog kolapsa* talasne funkcije jedinom indeterminističkom svojstvu kvantne mehanike, koji još ima *manifestno otvorene probleme* fizičke prirode *nelinearnog kolapsa* i relativistički nekonzistentnog trenutnog delovanja na daljinu *nelokalnog kolapsa* talasne funkcije (Stapp, 1993, 2001). Jedno od rešenja problema (nelinearnog) kolapsa predložio je Penrouz (1989, 1994), u *gravitaciono-indukovanoj OR talasnog paketa (nestacionarne superpozicije kvantno-spletenih dvo-partitnih alternativa 'kvantni sistem / aparatura-okruženje')*, u kojem gravitaciono polje '*aparature-okruženja*' uključeno u nestacionarnu superpoziciju kvantno-spletenih stanja '*kvantni sistem / aparatura-okruženje*' implicira superpoziciju različitih prostorno-vremenskih geometrija. Kada ove geometrije postanu dovoljno različite (tj. poraste gravitaciona samo-energija E_G razlike raspodele masa superponiranih stanja) to implicira prestanak standardne probabilističke nestacionarne superpozicije stanja '*kvantni sistem / aparatura-okruženje*' (kvantno nedefinisane u striktno razdvojenim prostorno-vremenskim geometrijama) pa Priroda mora izabrati jedno od njih (kao proizvod dva stacionarna jedno-partitna stanja '*kvantni sistem*' · '*aparatura-okruženje*') čime izaziva OR talasnog paketa za vreme $\tau \approx \hbar/E_G$ (obrnuto srazmerno veličini kvantnog sistema). A što se tiče *nealgoritamskih kvantno-gravitacionih aspekata svesti*, Penrouz (1989, 1994) i Hamerof i Penrouz (2014) su pokušali da potraže postojanje *dovoljno izolovanih relevantnih makroskopskih kvantnih stepeni slobode* u mikrotubularnim citoskeletalnim strukturama neurona (tako izbegavajući ultra-kratke *OR-bazrane 'proto-svesne opservacije'* slučajnog okruženja!), kako bi se unitarna evolucija kvantne superpozicije mikrotubula održala do vremena *orkestrirane redukcije (Orch OR)* $\tau \approx \hbar/E_G \approx 25$ ms (karakterističnog za γ -talase EEG-a, neurofiziološki korelirane sa svesću), što bi dovelo do trenutka svesnosti prema *Orch OR* šemi – a što je Tegmark (2000) u svom radu podvrgao žestokoj kritici.

⁴ Saglasno našem *biofizičkom kvantno-holografskom / kvantno-gravitacionom modelu svesti, uključujući vitalnu energiju i transpersonalne fenomene* (Raković, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011a,b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016b; Raković et al., 2004), slična OR talasnog paketa može imati kvantno-gravitaciono poreklo u minijaturnim prostorno-vremenskim *wormhole-tunelima visoko neineracionalnih mikročestičnih interakcija* u situacijama sličnim kvantnom merenju (potpuno ekvivalentnim, prema Ajnštajnovom *Principu ekvivalencije*, snažnim gravitacionim poljima – u kojima se očekuje otvaranje wormhole-tunela (Thorne, 1994)). Na pitanje kako je moguće da takvi visoko neineracionalni mikročestični procesi sa neizbežnim otvaranjem minijaturnih wormhole-tunela nisu bili uzeti u obzir unutar kvantne mehanike koja je uprkos tome ekstremno tačna teorija(?) – može se dati odgovor da jesu(!) ali implicitno u okviru fon Nojmanovog *Projekcionog postulata* (von Neumann, 1955) kako bi se dobila OR talasnog paketa u situacijama sličnim kvantnom merenju – što bi impliciralo da je fon Nojmanov *ad hoc Projekcioni postulat baziran na kvantno-gravitacionim fenomenima!*). Takođe, *njihov akumulirani egzotični anti-gravitacioni imprint* možda bi mogao biti opservabilan na kosmološkoj skali (ili je već detektovan (!) nedavnim napretkom u kosmološkim testovima, koji zahtevaju ponovno uvođenje *Ajnštajnovne kosmološke konstante*, i povezani koncept hipotetičke '*tamne energije*' ili '*kvintescencije*' koja prožima ceo prostor i teži da ubrza širenje univerzuma (Peebles and Ratra, 2003)). U svakom slučaju, očekuje se da tek na nivou buduće *Kvantne teorije gravitacije* bude potpuno osvetljena i priroda '*crnih rupa*', '*wormhole tunela*' i '*kosmološkog singulariteta*', kada na skalama Plank-Vilerove dužine $\sim 1,62 \cdot 10^{-35}$ m i vremena $\sim 0,54 \cdot 10^{-43}$ s prestaje da važi koncept prostor-vremena i preostaje samo Vilerova '*kvantna pena*', od koje su i načinjeni prostorno-vremenski singulariteti ali i svaki sićušni delić prostor-vremena oko nas (Wheeler and Ford, 2000). S druge strane, *nelokalnost kolektivne svesti*, kao džinovske prostorno-vremenske asocijativne neuronske mreže sa raspodeljenim individualnim svestima (koje su prema našem *biofizičkom kvantno-holografskom / kvantno-gravitacionom modelu svesti* vezane za telesne akupunkturne EM-jonske mikrotalasne ultraniskofrekventno-modulisane kvantno-holografske neuronske mreže, i koje međusobno interaguju kvantno-gravitaciono u prelaznim stanjima individualnih svesti), mogla bi objasniti (prividno) *trenutno delovanje na daljinu* u (nelinearno) kvantno-gravitaciono indukovanoj i (nelokalno) kanalisanoj OR

Imajući u vidu da je Peruš (1996) pokazao da svaki kvantni sistem ima formalnu matematičku strukturu kvantno-holografske Hopfildovske neuronske mreže (u okviru Fejnmanovske propagatorske verzije kvantne mehanike; v. i Raković, 2009), onda sledi da akupunkturni sistem i svest imaju fundamentalnu (modelno-nezavisnu!) informacionu strukturu kvantno-holografske Hopfildovske neuronske mreže⁵ – čiji bi

---

posredstvom kolektivne svesti. Istovremeno, analogija matematičkih formalizama *Hopfildove asocijativne neuronske mreže* i *Fejnmanove propagatorske verzije Šredingerove jednačine* (Peruš, 1996) – ukazuje na *kolektivnu svest* kao moguće *ontološko svojstvo samog fizičkog polja* sa različitim mikrokvantnim i makrokvantnim (i nebiološkim i biološkim, i realnim i virtuelnim) eksitacijama, što je i široko rasprostranjena teza *istočnjačkih ezoterijsko / religijskih tradicija*.

Relikt pomenutih mikroskopskih procesa ostao je na makroplanu u *prelaznim stanjima individualne svesti* (kao *visoko-neinercijalnim prelaznim procesima iz visoko-dielektričnih telesnih u nisko-dielektrična van-telesna stanja*, ekvivalentna-snažnoj-gravitaciji prema *Ajnštajnovom Principu ekvivalencije* inercijalnih i gravitacionih ubrzanja!) u *kvantno-gravitacionom mentalno-kanalisanom tuneliranju* van-telesno dislociranog dela akupunkturne EM-jonske kvantno-holografske neuronske mreže. To verovatno predstavlja biofizičku osnovu za mnoge *transpersonalne komunikacije* bez prostorno-vremenskih barijera: prekognicija i druge ezoterijske pojave i van-telesna iskustva (Paramahansa Yogananda, 1946; Castaneda, 1971; Targ and Puthoff, 1977; Swami Rama, 1978; Wilber, 1980; Jahn, 1982; Johari, 1989; Chopra, 1989; Talbot, 1991; Kaznacheev and Trofimov, 1992; Newton, 1994; Vujićin, 1995; Lee Rand, 1998; Petrović, 2000; Pearl, 2001; Moody, 2001; van Lommel et al., 2001; Liptay-Wagner, 2003; Radin, 2006; McTaggart, 2007; Swami Sada Shiva Tirtha, 2007; Hellinger and Ten Hevel, 2009; Øverbye, 2009; Hadži-Nikolić, 2011; Tomšić Akengen, 2011; Lončar, 2011; Jahn and Dunne, 2011), efekti molitve (Hay, 1984; Markides, 1990; Dossey, 1993; Vlahos, 1998; Harris et al., 1999; Stibal, 2006; Vitale and Hew Len, 2007; Bedričić et al., 2011; Moorjani, 2012) i drugih nelokalnih interakcija (Tiller et al., 1999; Persinger et al., 2008; Gariaev, 2009; Gariaev et al., 2011) – kod kojih neophodnost *mentalnog adresiranja* na metu implicira i jednoznačni *ontološki ličnosni aspekt individualne ljudske svesti*, što je široko rasprostranjena teza *hrišćanske religijske tradicije*.

⁵ Ovo predstavlja osnovu *kvantne neuralne holografije* (Peruš, 1996; Peruš and Loo, 2011; v. i Raković, 2009), što omogućava na izlazu Hopfildove kvantno-holografske neuronske mreže sukcesivnu rekonstrukciju talasnih funkcija memorijskih stanja (kompletnih, i amplitude i faze) pri prepoznavanju talasnih funkcija stanja pokazanih na njenom ulazu (što je u osnovi svake holografije, ali je ovde sve pojednostavljeno u odnosu na standardnu lasersku holografiju, koja zahteva tzv. koherentne referentne i predmetne laserske snopove). Mada su bazični elementi kvantnog i nervnog sistema (modelirani formalnim neuronima i vezama) veoma različiti, njihovi kolektivni procesi se podvrgavaju sličnim zakonitostima. Tako Hebova korelaciona matrica memorijskih sinaptičkih veza u Hopfildovim asocijativnim neuronskim mražama korespondira sa Grinovom funkcijom (kvantnim propagatorom) u Fejnmanovoj verziji Šredingerove jednačine:

$$G(r_2, t_2; r_1, t_1) = \sum_{i=1}^P \phi^{k_i}(r_2, t_2) \phi^{k_i*}(r_1, t_1) = \sum_{i=1}^P A_{k_i}(r_2, t_2) A_{k_i}^*(r_1, t_1) e^{\frac{i}{\hbar}(\alpha_{k_i}(r_2, t_2) - \alpha_{k_i}(r_1, t_1))}$$

gde je ϕ^{k_i} *i-ti kvantni memorijski atraktor* (tj. eksplicitna kratkotrajna memorija *i*-tog kvantnog stanja / atraktora), a *G* je *kvantno-holografska memorija* (tj. implicitna dugotrajna memorija svih *P* kvantnih stanja / atraktora u kvantnoj memoriji) takvog informaciono interpretiranog (svakog) kvantnog sistema! Onda, (re)konstrukcija kvantnih atraktorskih oblika tj. transformacija reprezentacije *dugotrajne memorije* (kvantne latentne svesti / podsvesti) u reprezentaciju *prisećanja / kratkotrajne memorije* (kvantno manifestne svesti), jeste analogna kolapsu talasne funkcije. U tom kontekstu, *pridruživanje individualne svesti manifestno-makroskopski-kvantnom akupunkturnom*

memorijski atraktori mogli biti tretirani kao psihosomatska stanja, predstavljajući biofizičku osnovu bazirane-na-akupunkturi i bazirane-na-svesti *kvantno-holističke lokalne psihosomatike* (Raković, 2002, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016a,b; Raković et al., 2009, 2011). Unutar tog kvantno-informacionog okvira, plauzibilno je razmotriti zdravo psihosomatsko stanje kao najjednostavnije informaciono stanje najniže kvantne entropije (sa jednim memorijskim atraktorom), a poremećena psihosomatska stanja kao složenija stanja više kvantne entropije (sa dodatnim bočnim memorijskim atraktorima, kojih može biti više stotina kod osnovnih psihosomatskih bolesti i hiljade njih u njihovim kombinacijama, prema Tibetanskoj medicini (Petrović, 2000)).⁶ Da je *akupunkturni sistem blisko povezan sa svešču i psihosomatikom*, potvrđuju i *meridijanske (psiho / energetske) terapije* (sa brzim uklanjanjem *trauma, fobija, alergija, post-traumatskog stresa i drugih psihosomatskih poremećaja* (Callahan and Callahan, 1996; Mihajlović Slavinski, 2000)) – kod kojih se simultani efekti *vizualizacije i tapkanja / dodirivanja akupunkturnih tačaka* mogu teorijski interpretirati kao '*rasplinjavanje*' *memorijskih atraktora* psihosomatskih poremećaja, kroz *sukcesivno postavljanje novih graničnih uslova u prostoru energija-stanje akupunkturnog sistema pri emocionalno-intenzivnim vizualizacijama*

---

sistemu, primenom metoda asocijativnih neuronskih mreža, kvantne neuronske holografije i teorije kvantne dekoherencije, pruža kvantno-holografski okvir za psihosomatiku, epistemologiju i duhovnost – prikazan u ovom radu.

⁶ Tako, razmatrajući psihosomatsko stanje u generalno mešanom kvantnom stanju matrice gustine:

$$\widehat{\rho}_{S_{kv}}^{(k)} = \sum_i |c_{k_i}|^2 |\phi_v^{(k_i)}\rangle_{S_{kv}, S_{kv}} \langle \phi_v^{(k_i)}| \equiv \sum_i p_{k_i} |\phi_v^{(k_i)}\rangle_{S_{kv}, S_{kv}} \langle \phi_v^{(k_i)}|$$

(gde su p_{k_i} verovatnoće realizacije k_i -tog stanja), onda se fon Nojmanova kvantna entropija

$$S = -k \text{Tr}(\widehat{\rho}_{S_{kv}}^{(k)} \ln \widehat{\rho}_{S_{kv}}^{(k)})$$

redukuje na klasičnu Šenonovu entropiju $S = -k \sum_i p_{k_i} \ln p_{k_i}$

(Nielsen and Chuang, 2002; Dugić, 2004; Raković, 2008a). U pomenutom kvantno-holografskom okviru, *entropija čistog-zdravog stanja* psihosomatskog sistema (opisanog jedinim k_0 -tim članom u superpoziciji, verovatnoće $p_{k_0} = 1$), bila bi jednaka $S_{k_0} = 0$ (pošto čisto kvantno stanje $\widehat{\rho}_{S_{kv}}^{(k_0)}$ pruža maksimalnu moguću informaciju o kvantnom psihosomatskom sistemu), dok *entropija mešanog-poremećenog stanja* psihosomatskog sistema (opisana gornjom kompletnom superpozicijom), bila bi $S_{\widehat{\rho}} > 0$ (pošto mešano stohastičko stanje $\widehat{\rho}_{S_{kv}}^{(k)}$ pruža nekompletnu informaciju o kvantnom psihosomatskom sistemu). Tako, u pomenutom kvantno-holografskom okviru, *psihosomatsko zdravo stanje* jeste stanje *minimalne entropije*, dok *psihosomatsko poremećeno stanje* jeste stanje *povećane entropije*. Unutar istog okvira, primena neke *psihosomatske terapije* prirodno *smanjuje entropiju* (degradaciju) tj. *povećava informaciju* (organizaciju) psihosomatskog sistema (Raković, 2016a).

psihosomatskih problema. Ili da generalizujemo, u kontekstu baziranih-na-akupunkturi i baziranih-na-svesti EM pristupa i tehnika kvantno-informacione integrativne medicine (Raković et al, 2011), njihov cilj bilo bi biorezonantno pobuđivanje ciljanog akupunkturnog palpatorno bolnog / psihički traumatskog memorijskog atraktora akupunkturnog sistema / (individualne) svesti – tako omogućujući da se njegovi poremećeni početni memorijski atraktori jedan-po-jedan pobuđuju (slično proceduri odgrevanju u veštačkim neuronskim mrežama (Hecht-Nielsen, 1990)!), postajući sve plići i širi na račun produbljivanja (energetski-dominirajućeg) atraktorskog zdravog stanja (akupunkturnog palpatorno bezbolnog / psihički bestraumatskog).

Istovremeno, gore pomenuta *analogija matematičkih formalizama Hopfildovske asocijativne neuronske mreže i Fejnmanovske propagatorske verzije kvantne mehanike* ukazuje na kolektivnu svest kao moguće inherentno svojstvo sveprožimajućeg jedinstvenog fizičkog polja, čiji memorijski atraktori mogu biti osnova kvantno-holističke globalne psihosomatike – sa značajnim religijsko / društvenim implikacijama o nužnosti transpersonalnog duhovno-posredovanog kvantno-holografskog balansiranja svih nepoželjnih bočnih memorijskih atraktora (Raković, 2000, 2002, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016a,b; Raković et al., 2009, 2011). Tako, kada je proces isceljenja ometen *transpersonalno-spletenim blokadama* u prostoru energija-stanje EM kvantnog polja akupunkturnog sistema / (individualne i kolektivne) svesti (a već brojni laboratorijski testovi ukazuju na spletenost svesti tj. *ekstrasenzorna iskustva u kvantnoj realnosti*, v. (Targ and Puthoff, 1977; Jahn, 1982; Jahn and Dunne, 1988, 2011; Kaznacheev and Trofimov, 1992; Radin, 1997, 2006; McTaggart, 2007; Persinger et al., 2008)) – tada treba ukloniti i memorijske atraktore kvantno-holografске mreže povezane-sa-EM-kvantnim-poljem *kolektivne svesti (molitvom ili cirkularnim (psiho / energetskim) terapijama* iz svih relevantnih meta-pozicija da se *energetski-informaciono raspletu sve mentalne adrese uključene u problem*, tako *sprovodeći spiritualnu integraciju ličnosti* koja *inicira proces permanentnog isceljenja*, kako sugerišu iskustva klijenata u *post-hipnotičkim regresijama* (Newton, 1994)).

Otuda, sve te transpersonalne holističke procedure, zajedno sa radom na svim nivoima akupunkturno-baziranih terapija i ne-circularnih (psiho / energetskih) terapija (Raković et al, 2011), mogle bi predstavljati holistički ključ za nametanje isceljujućih

graničnih uslova u prostoru energija-stanje akupunktornog sistema / (individualne i kolektivne) svesti pacijenata. Tako modifikovano stanje *akupunktornog sistema* / *svesti* se onda *kvantno-holografski projektuje* na niži kvantno-holografski *ćelijski nivo*, tako menjajući *ekspresiju genoma* u morfogenezi, kao veoma važni povratni element *bioinformatike* (Raković, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016b; Raković et al., 2009, 2011, 2014), tzv. '*downward causation*'.⁷ Treba dodati da *kvantna priroda vode* (i njena fundamentalna kvantno-informaciona priroda kao Hopfildovske kvantno-holografске neuronske mreže), sa svojim brojnim memorijskim atraktorima, mogla bi takođe da *posreduje u sprezanju* kvantno-informacionih intra-ćelijskih i van-

---

⁷ To može biti povezano sa bazičnim *makroskopskim kvantno-informacionim kontrolnim mehanizmima embriogeneze / ontogeneze i morfogeneze* i njihovim povratnim uticajem na *ekspresiju genoma* počev od prve deobe oplodene jajne ćelije koja inicira diferencijaciju akupunktornog sistema bespragovnih električnih '*gap junction*'-sinapsi (Raković, 1995, 1997, 2000, 2002, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011b; Raković et al., 2004, 2009, 2011) – kao i sa sličnim idejama *opšte teorije sistema* primenjenim na biološke sisteme, sa poznatim otvorenim problemom '*emergentne kontrole*' viših hijerarhijskih nivoa nad nižim u *kognitivnim naukama* (Szentagothai, 1984; Kandel, 1998) – ukazujući na značajnu ulogu *akupunktornog sistema* / *svesti* i u tim procesima. Pomenuti problem je od fundamentalno-teorijskog fizičkog značaja, jer zadire u pitanje *univerzalnosti kvantne mehanike*, odnosno pitanje opšteg važenja zakona kvantne fizike i za *makroskopske pojave* koje se uobičajeno tretiraju metodima klasične fizike. Iako je to pitanje postavljeno još u ranoj fazi rada na zasnivanju kvantno-mehaničke teorije (i povremeno ostavljano po strani iz vrlo različitih razloga, a po pravilu je smatrano teškim naučnim problemom), u ovom pogledu situacija ni danas nije mnogo bolja te se može slobodno reći da je problem opšteg važenja kvantne mehanike i danas otvoren (Raković et al., 2004, 2014) – i da verovatno zahteva dodatne fenomenološke pretpostavke poput *kvantno-hemijskih*, da su višeatomski kvantni sistemi fenomenološki ograničeni na (*fermionske*) *strukture sa dinamički spregnutim identičnim elektronima* (Raković et al., 2014). Posebno, naše analize impliciraju postojanje *novih makroskopskih kvantnih biomolekularnih fenomena*, sa biomolekularnim sklupčavanjem lanaca u otvorenom okruženju posmatranih kroz suptilnu kvantno-fluktuirajuću igru između energetskih i konformacionih svojstvenih stanja biomolekula, upravljanih zakonima kvantne-hemije i kvantne dekoherencije. S druge strane, unutar otvorene biološke ćelije, sistem svih identičnih (ne-interagujućih i dinamički ne-spregnutih) biomolekularnih proteina može se posmatrati kao odgovarajući prostorni kvantni ansambl tih identičnih biomolekularnih procesora, dajući prostorno distribuirano kvantno rešenje za sklupčavanje odgovarajućeg pojedinačnog biomolekularnog lanca, čija se gustina konformacionih stanja – u okupacionom bazu enzimskih konformacionih stanja – može predstaviti i kao Hopfildova kvantno-holografска neuronska mreža (HKHNM) (Raković, 2008a, 2009; Raković et al., 2006, 2014). Dalje, pošto su sve sukcesivne biohemijske reakcije funkcionalno međupovezane, to su međupovezane i sukcesivne HKHNM mreže unutar bioinformatičnog okvira u odgovarajućem enzimskom okupacionom bazu – što se može predstaviti u formi Hakenove multi-nivoske sinergetske neuronske mreže, sastavljene od slojeva sukcesivnih HKHNM mreža sa strukturom (ne-morfoloških / apstraktnih) '*formalnih neurona*' masivno među-povezanih '*formalnim vezama*', dok bi HKHNM slojevi bili međusobno kvantno-holografски spregnuti posredstvom njihovih '*memorijskih atraktora*' (u okupacionom bazu konformacionih stanja odgovarajućih enzima) (Raković et al., 2014). To je na liniji trendova i u modeliranju viših kognitivnih hijerarhijskih informacionih procesa (Haken, 1991; Pribram, 1991; Peruš, 1996, 2001; Peruš and Loo, 2011; Raković, 2008a, 2009).

ćelijskih biohemijskih reakcija (što može biti kvantno-informaciona osnova *homeopatije* (Bellavite and Signorini, 2002) i nekih intrigantnih *poljem-posredovanih eksperimenata* (Montagnier et al., 2010; Gariaev, 2009; Gariaev et al., 2011)).⁸

Naša prethodna kvantno-holografška psihosomatska razmatranja sugerišu *tri linije fronta integrativne psihosomatske medicine* (Raković, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016b; Raković et al., 2009, 2011): (1) *duhovnost i cirkularne (psiho / energetske) terapije* iz svih relevantnih meta-pozicija, sa potencijalnom mogućnošću trajnog uklanjanja uzajamnih memorijskih atraktora na nivou kolektivne svesti; (2) *(kvantno) holistička medicina i ne-cirkularne (psiho / energetske) terapije*, koje privremeno uklanjaju memorijske atraktore na nivou akupunktornog sistema / individualne svesti i sprečavaju ili ublažavaju njihovu somatizaciju, kao posledicu nemara na prvom nivou; (3) *konvencionalna simptomatska medicina*, koja kroz imunologiju, farmakologiju, preventivnu dijagnostiku i hirurgiju na *telesnom nivou* sprečava ili ublažava somatizovane posledice nemara na prva dva nivoa. Posebno treba istaći, da *nužne aktivnosti* na drugom i trećem nivou, uz *zanemarivanje prvog nivoa*, imaju za posledicu *dalje prenošenje memorijskih atraktora* na nivou individualne i kolektivne svesti u ovoj i narednim generacijama, samo *nagomilavajući kvantno-holografška nelokalna opterećenja* koja prouzrokuju potom ne samo bolesti, već i međuljudske sukobe, ratove i druga stradanja!

---

⁸ Tako, *homeopatska supstanca* sa vodom kao rastvaračem može stupiti u interakciju sa makroskopskim kvantno-senzornim EM nivoom akupunktornog sistema / svesti, u prilog čemu govori *Folova elektropunkturna dijagnostika*, koja se koristi za testiranje optimalnog izbora homeopatskih lekova, koji sa daljine oko 50 cm (bez oralnog uzimanja homeopatskog leka!) menjaju elektro-otpornost akupunktornih meridijana pacijenta, pa se bira onaj homeopatski lek koji najviše smanjuje relativno odstupanje prethodno izmerene vrednosti elektro-otpornosti poremećenog stanja od nominalne vrednosti zdravog stanja. Otišlo se i korak dalje, u pravcu razvoja *elektronske homeopatije*, sa direktnim prenosom svojstava homeopatskih lekova na nosioce (vodu, alkohol, fiziološke rastvore, šećer, homeopatsku krupu...) uz mogućnost promene njihove potencije, bez korišćenja homeopatske supstance. Čak su demonstrirani i efekti tzv. *programiranog placeba*, gde je samo napisani naziv homeopatskog leka na etiketi sa flašicom prenosio informaciju na zatvorene u flašici šećerne kuglice nosioca (Milovanović et al., 2014), sa istim efektom kao kod klasične homeopatije (Samohin and Gotovski, 2007). Takođe, treba pomenuti i intrigantne eksperimente Montagniera i sar. (2010) sa *prenosom informacije sa UNF-pobuđenih molekula DNK na vodeni rastvor*, koja se potom može preneti na druge organizme ili poslužiti kao (dovoljna!) informacija za in-vitro sintezu novih molekula DNK samo uz dodavanje potrebnih gradivnih nukleotidnih baza u taj vodeni rastvor. Osim toga, treba pomenuti i fascinantne eksperimente Garjaeva i sar. (2011), sa *kvantno-holografškim prenosom genetsko / metaboličkih informacija* na više-kilometarsku udaljenost (do 30 km), uvođenjem ovih informacija u bio-sistem, bio-hemijske sisteme i realne fiziološke uslove.

3. Prikaz kvantno-holografskog okvira za epistemologiju i duhovnost

Treba posebno istaći da su mnogobrojni *transpersonalni fenomeni* pridruženi sa svešću dobro dokumentovani (Castaneda, 1971; Targ and Puthoff, 1977; Wilber, 1980; Jahn, 1982; Jahn and Dunne, 1988, 2011; Talbot, 1991; Kaznacheev and Trofimov, 1992; Dossey, 1993; Vujičin, 1995; Radin, 1997, 2006; Harris et al., 1999; Tiller et al., 1999; Moody, 2001; van Lommel et al., 2001; Liptay-Wagner, 2003; McTaggart, 2007; Persinger et al., 2008; Øverbye, 2009) – i čak praktično inkorporirani u *psihosomatskoj energo-korekciji* (Paramahansa Yogananda, 1946; Swami Rama, 1978; Hay, 1984; Johari, 1989; Chopra, 1989; Markides, 1990; Newton, 1994; Lee Rand, 1998; Petrović, 2000; Pearl, 2001; Stibal, 2006; Swami Sada Shiva Tirtha, 2007; Vitale and Hew Len, 2007; Hellinger and Ten Hevel, 2009; Gariaev, 2009; Gariaev et al., 2011; Hadži-Nikolić, 2011; Tomšić Akengen, 2011; Lončar, 2011; Bedričić et al., 2011; Moorjani, 2012), i da njihovo fizičko objašnjenje treba na *granici postojeće naučne paradigme*. Unutar našeg proširenog *kvantno-informacionog / kvantno-gravitacionog okvira* svesti i psihosomatike (Raković, 1995, 1997, 2000, 2002, 2007a,b, 2008a,b, 2009, 2011a,b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016a,b; Raković et al., 2004, 2009), pretpostavljeno je da imaju dublje *kvantno-gravitaciono poreklo* (u prostorno-vremenski transcendirajućim visoko-neinercijalnim ekvivalentnim-snažnoj-gravitaciji (prema Ajnštajnovom Principu ekvivalencije!) *nestacionarnim prelaznim stanjima svesti* (iz visoko-dielektričnih telesnih u nisko-dielektrična van-telesna stanja!),⁹ baziranim na lokalno generisanim

---

⁹ Prema našim teorijskim predviđanjima (Raković, 1995, 1997, 2000, 2002, 2007a,b, 2008a,b, 2009, 2011a,b, 2015c, 2016b; Raković and Dugić, 1998; Raković et al., 2004, 2009), *transpersonalne interakcije* mogle bi se interpretirati kao *OR-povezano svešću-kanalisano kvantno-gravitaciono tuneliranje operatorove individualne svesti – mentalno adresirano na ciljani sadržaj kolektivne svesti /okruženja u operatorovim prelaznim stanjima svesti* (kratkotrajnim i zato ne lako reproduktivnim (Jahn, 1982)!) – tako *intencionalno kanališući stanje operatorove individualne svesti, i automatski utičući na komplementarni izlaz kolektivne svesti / okruženja u kvantno-gravitaciono-indukovanoj i svešću-kanalisanoj OR*:

$$|\Phi\rangle_S |\Psi\rangle_E = \sum_i c_i |\Phi_i\rangle_S |\Psi_i\rangle_E \xrightarrow{p_j = |c_j|^2 \approx 1} |\Phi_j\rangle_S |\Psi_j\rangle_E .$$

'wormhole' prostorno-vremenskih tunela, kvantno-gravitaciono stabilizovanih tzv. egzotičnom materijom (vakuumske fluktuacije u jako zakrivljenom prostor-vremenu 'wormhole' tunela (Thorne, 1994)) sa anti-gravitacionim efektima, zaista opserviranim u transpersonalnim psihokinetičkim manifestacijama vitalne energije / prane / čia (Paramahansa Yogananda, 1946; Orme-Johnson and Farrow, 1977; Swami Rama, 1978; Wilber, 1980; Jahn, 1982; Johari, 1989; Chopra, 1989; Talbot, 1991; Vujičin, 1995; McTaggart, 2007; Lončar, 2011).¹⁰

Alternativno, to se može interpretirati i kao kvantna spletenost između memorijskih atraktora individualne svesti $|\Phi_i\rangle_S$ i kolektivne svesti $|\Psi_i\rangle_E$ (koreliranih posredstvom baziranog-na-svesti rezonantnog prepoznavanja / interakcije (Raković, 2014, 2015a,b,c, 2016b) asocijativno-povezanih atraktora individualne i kolektivne svesti) – praćena telesno-indukovanim OR-povezanim stohastičkim procesom sa prethodno mentalno pojačanim $|c_j| \approx 1$ doprinosom fokusiranjem na odgovarajući *j*-ti memorijski atraktor $|\Phi_j\rangle_S$ individualne svesti. Pri tome treba ukazati na tzv.

'gejdž' kvantno-teorijsku i kvantno-gravitacionu korespondenciju (u tzv. teoriji struna) bilo kojeg kvantno-spletenog sistema (npr. Ajnštajn-Podoljski-Rosenovog koreliranog kvantnog para) i odgovarajućeg povezanog minijaturnog (ne-prohodnog) wormhole-tunela (tj. kvantno-gravitacionog Ajnštajn-Rosenovog mosta) (Maldacena and Susskind, 2013). O njegovoj mogućoj prohodnosti u kosmološkim uslovima v. Thorne (1994), a u transpersonalnim uslovima v. (Raković, 1995, 1997, 2000, 2002, 2007a,b, 2008a,b, 2009, 2011a,b, 2015c, 2016b; Raković and Dugić, 1998; Raković et al., 2004, 2009, 2011)!).

¹⁰ V. i videolink <http://www.youtube.com/watch?v=2JSk4T9IN3I> upečatljivih psihokinetičkih fenomena srpskog dečaka (sa isceliteljskim urođenim svojstvima, koja svedoče u prilog njegove jake vitalne energije), sa čijih grudi ne padaju na zemlju metalni, plastični ili stakleni predmeti težine do nekoliko kilograma (verovatno zbog anti-gravitacionog poništenja lokalnog gravitacionog polja na mestima dečakovih čakri, spontano dopunjavanih jakom vitalnom energijom kroz transpersonalno otvorene energetske kanale, kao u slučaju Čigong i Reiki isceliteljskih praksi)! Egzotični aspekt tih prostorno-vremenskih tunela i vitalne energije mogao bi se proširiti na akupunkturne kanale (Raković, 2014, 2015a,b,c, 2016b) (sa veoma neobičnim vakuumski-sličnim $n = 1$ indeksom prelamanja (Sit'ko, 2012; Complete issue, 1998)) sa vakuumski-sličnim spoljašnjim dotokom vitalne energije / prane / čia (Swami Sada Shiva Tirtha, 2007; Cohen, 1999; Lee Rand, 1998) – implicirajući da takav tip egzotičnih transpersonalnih komunikacija omogućava neprekidno-osvežavajuću interakciju između dve mentalno-adresirajuće osobe i tako transpersonalno stabilizirajuće kvantno-splitanje njihovih akupunkturnih sistema / svesti tj. sprečava rasplitanje njihovih makroskopskih kvantno-spletenih stanja OR-sličnom interakcijom sa njihovim lokalnim somatskim okruženjima (nasuprot situaciji u mikrosvetu bez takvih stabilizujućih mentalno-adresirajućih egzotičnih transpersonalnih efekata, gde laboratorijski-kreirani kvantno-spleteni parovi čestica moraju biti dobro izolovani od okruženja da bi se sprečila njihova kvantna-dekoherencija (Giulini et al., 1996; Nielsen and Chuang, 2002; Dugić, 2004))! A što se tiče ekstremno neobičnog vakumski-sličnog $n = 1$ indeksa prelamanja akupunkturnih kanala – bazirano na principima fotonskih kristala i fotonskog bandgap-vođenja (gde bi konfinacija fotona u nekom nisko-indeksnom 3D kanalnom defektu mogla biti postignuta korišćenjem fotonske bandgap-refleksije okolnog više-indeksnog (kvazi)periodičnog medijuma (Louriťioz et al., 2008)!) – čini se da gore pomenuti EM MT eksperimenti (Sit'ko, 2012; Complete issue, 1998) sugerišu sa naše strane predloženu zanimljivu mogućnost (Raković, 2014, 2015a,b,c, 2016b) da se veoma neobični vakuumski-slični nisko-indeksni $n = 1$ akupunkturni kanali razmotre kao 3D fotonsko-kristalni kanalni talasovodi propagirajućih EM MT fotona (utičući povratno na strukturu i jonsku

Treba reći da *spontane transpersonalne komunikacije*, sa razmenom informacija u prelaznim stanjima svesti, imaju *negativene psihosomatsko-spiritualne efekte*, pošto one nužno dovode do *globalnog trans-generacijskog povećanja psihosomatskih opterećenja* na nivou makroskopske kvantne prostorno-vremenske mreže *kolektivne svesti* – što bi moglo predstavljati karmički / grehovni '*motor istorije*'. *Jedini fenomen koji smanjuje ta opterećenja je sve-praštajuća molitva sebi i drugima* (rodbini, neprijateljima, umrlima) – *verovatno posredstvom simultano vakumski-pobuđenih spiritualno-očišćujućih novih makro-kvantnih porcija vitalne energije* (slično spiritualno-pobuđenim i mentalno-kanalisanim Ajurvedskih, Čigong, Reiki i modernim iskustavima lokalnog i transpersonalnog isceljenja (Swami Sada Shiva Tirtha, 2007; Cohen, 1999; Lee Rand, 1998; Brennan, 1987; Pearl, 2001; Stibal, 2006; Kinslow, 2008; Bartlett, 2009; Grabovoi et al., 2012)) *u molitvom-povezanim osobama* – kao (*OR-slične*) *nestacionarne kvantno-gravitacione indeterminističke očišćujuće intervencije u stacionarnoj (intrinzično-unitarnoj) kvantno-holografskoj evoluciji kolektivne svesti* (Raković, 2015c, 2016b)! To ostavlja najviše prostora za *slobodnu volju i uticaj na buduće preferencije* – čineći ulogu svake osobe nezamenljivom zbog uticaja i brige za *kolektivno mentalno okruženje!*¹¹

---

provodljivost kanala), *konfinirani* izvan-kanalnim više-indeksnim (*kvazi*) *periodičnim celularnim telesnim medijumom* (sa $n = 5 \div 6$ u ćelijskoj citoplazmi i $n \gg 1$ u ćelijskoj membrani metabolički zavisne ekstremne polarizacije zapreminske jonske gustine (Adey, 1981)), *sa ne-propagirajućim EM MT evanescentnim fotonima* (Raković, 2014, 2015a,b,c, 2016b; Umezawa, 1993; Jibu and Yasue, 1995; Jibu et al., 1996)!

¹¹ Pošto *nema van-kosmičkog okruženja da tera* nestacionarno kvantno-spletano stanje povezanosa-poljem kosmičke kolektivne svesti i komplementarnog 'čestičnog' kosmičkog okruženja *na ne-unitarnu-OR – gore predloženim mehanizmom molitve se (intrinzično ne-unitarno!) postavljaju neophodni novi granični uslovi bez uzajamnih mentalno-opterećujućih adresa* – pa se može zaista reći da *sve-praštajuća molitva* predstavlja biofizičku osnovu optimizacije (*kvantno*)*holističke globalne psihosomatike kolektivne svesti* (i komplementarnih dolazećih individualnih i kolektivnih događaja) (Raković, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016b; Raković et al., 2004, 2009, 2011)! Dodajmo da i gore pomenuta Ajurvedska, Čigong, Reiki i moderna iskustva lokalnog i transpersonalnog isceljenja (Swami Sada Shiva Tirtha, 2007; Cohen, 1999; Lee Rand, 1998; Brennan, 1987; Pearl, 2001; Stibal, 2006; Kinslow, 2008; Bartlett, 2009; Grabovoi et al., 2012), ukazuju da *i meditativna vizualizacija (intrinzično ne-unitarno!) postavlja nove (OR-slične) kvantno-gravitacione granične uslove*, vakuumski-eksitovanim spiritualno-očišćujućim i mentalno-kanalisanim transferom novih makro-kvantnih porcija vitalne energije. Ali za razliku od molitve, *meditacija ne uklanja istovremeno mentalno-opterećujuće adrese*, već energetsko-informaciono balansira *samo konkretnog klijenta*. Otuda je u takvim situacijama neophodno raditi *cirkularnu meditativno-isceljujuću vizualizaciju i iz meta-pozicije drugog* uključenog u postojeći konflikt, čime se *uklanjaju istovremeno mentalno-opterećujuće adrese!* Dakle, u kontekstu našeg kvantno-holografskog / kvantno-gravitacionog teorijskog okvira, *spiritualne molitveno / meditativne prakse* predstavljaju *ne-unitarni izvor slobodne volje* na nivou *kolektivne svesti*, dok

Naš *kvantno-holografski okvir* implicira i da kvantno-holografski hijerarhijski delovi nose informaciju o celini (što asocira na hinduistički odnos *Braman / Atman*, kao celine i dela u kome je sadržana informacija o celini (Swami Prabhavananda and Isherwood, 1969; Wilber, 1980; Vujičin, 1995),¹² omogućujući suptilnu *kvantno-informacionu spregu različitih hijerarhijskih nivoa* u Prirodi (Bohm, 1980; Pribram, 1971, 1991; Talbot, 1991; Rakočević, 1995; Koruga, 1995; McTaggart, 2007; Raković, 2015c, 2016b). To gledište podržavaju *akupunktorni sistem i njegove projekcione zone* (ECIWO holografška koncepcija (Zhang, 1987)) i otkriće *kvantno-holografskog uticaja jezičke komunikacije na ekspresiju ćelijskog genoma* (govornom-modulacijom obasjavajućeg-laserskog-signala (Gariaev, 2009)), kao i *poreklo čudesnih kreativnosti* (Tesla i Mocart kao 'studije slučaja' (Raković, 2011a; Holmes, 1878)¹³) i

---

nespiritualno ponašanje održava trans-generacijsko-programsku unitarnu evoluciju kolektivne svesti. To je potpuno ne-intuitivno sa stanovišta kvantne fizike neorganskog sveta i nižih bioloških vrsta, a manifestuje se tek pojavom ljudske vrste i *spiritualnih molitveno / meditativnih praksi* – što evoluciono veoma *povećava odgovornost i svakog pojedinaca i celog ljudskog roda!* Ipak treba uočiti razliku i između nižih bioloških vrsta i neorganskog sveta, jer se kod prvih *održava nestacionarna kvantno-spletena unitarna evolucija njihove porcije kolektivne svesti* kao posledica 'transpersonalnih komunikacija' koje osvežavaju njihovu kvantnu spletenost u polju 'kolektivne svesti' kroz neku vrstu tzv. kvantnog Zenonovog efekta (Giulini et al., 1996; Nielsen and Chuang, 2002; Dugić, 2004), dok se kod drugih manifestuju standardni *klasično-redukujući efekti ne-unitarne-OR* pod uticajem bližeg okruženja!

¹² Glavna spoznaja drevnih vedskih mudraca formulisana je jednostavno: *Atman je Braman! Atman* je koncept božanske manifestacije u formi svetske duše ili univerzalnog ja, koje postoji u svemu: predmetima, drveću, životinjama i ljudima (kako to doživljavaju i šamanističke tradicije, pridružujući im personifikovane duhove prirode (Castaneda, 1971; Eliade et al., 1991; Øverbye, 2009; Hadži-Nikolić, 2011; Tomšić Akengen, 2011)). *Braman* je koncept najvišeg Boga, u svom nemanifestovanom i nediferenciranom jedinstvu, koji sadrži sve mogućnosti pre-božanskog stvaranja; apsolutna samo-svesna inteligencija u bez-prostornoj i bez-vremenoj potencijalnosti; nedostupna ljudskoj spoznaji i razumevanju sve dok smo utemeljeni u nižim svetovima manifestacije (Wilber, 1980; Vujičin, 1995).

¹³ U kontekstu *kreativnih uvida i neverovatnux Teslinih pronalazaka* (direktno vizualizovanih u svesti sa detaljima funkcionisanja naprava, bez ikakve primene Maksvelove elektromagnetike; Tesla, 1983), zanimljivo je razmotriti *mogućnost kontrole kreativnih procesa u kontekstu našeg kvantno-holografskog / kvantno-gravitacionog teorijskog okvira* (Raković and Dugić, 2005; Raković, 2000, 2002, 2007a,b, 2008a,b, 2009, 2011a,b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016b). Ona predviđaju *transpersonalna svojstva psihe* u kratkotrajnim *kvantno-spletenim nestacionarnim prelaznim stanjima svesti* i *prolongiranim kvantno-koherentnim stacionarnim stanjima svesti* (sa *potonjom klasično-redukovanom stacionarnom ekstrasenzornom percepcijom mentalno-adresiranog van-telesnog komplementarnog okruženja*, koje može biti i *Jungov 'arhetip' problema-sa-rešenjem na nivou kvantno-holografške kolektivne svesti*, što asocira na *Tesline 'mentalne pronalazke'* i na *Platonov 'svet ideja'*). Potom, po povratku dislocirane svesti u telo, da bi se tako *transpersonalno dobijena klasično-redukovana informacija osvestila do nivoa normalnog stanja svesti*, potrebno je da *savlada dva filtra*: (1) *akupunktorno / nervni pragovni filter* (koji zahteva 'emocionalnu obojenost' rešavanja problema) i (2) *moždani fronto-limbički prioritetni filter* (koji

predestiniranosti životnih puteva i iskušenja (na šta ukazuju savremena iskustva hipnoretregresija (Newton, 1994) ali i iskustva tribalnih tradicija (Castaneda, 1971; Hellinger and Ten Hevel, 2009; Øverbye, 2009; Hadži-Nikolić, 2011; Tomšić Akengen, 2011) i tradicija Istoka (Paramahansa Yogananda, 1946; Swami Prabhavananda and Isherwood, 1969; Swami Rama, 1978; Wilber, 1980; Vujičin, 1995) i Zapada (Markides, 1990; Dossey, 1993; Berdyaev, 1996; Vlahos, 1998), uz isticanje da ih je *moгуće optimizirati duhovnim očišćenjem*).

Isti *kvantno-holografski okvir* ukazuje i na *dva modusa spoznaje*, prema jačini sprege svest-telo-okruženje (Raković and Dugić, 2005; Raković, 2000, 2002, 2007a,b, 2008a,b, 2009, 2011a,b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016b; Raković et al., 2009): (1) *slabo-spregnuti direktni* (u *van-telesnim* duhovno-kreativnim *kvantno-spletenim nestacionarnim prelaznim stanjima svesti* / *kvantno-koherentnim stacionarnim izmenjenim stanjima svesti*, tipa molitve, meditacije, sanjarenja, lucidnih snova, kreativnih uvida...), (2) *jako-spregnuti indirektni* (u *telesnim* perceptivno-racionalno

---

zahteva 'emocionalno-misaoni prioritet' rešavanog problema). Prema našim teorijskim istraživanjima, svi gore pomenuti uslovi se u budnom stanju mogu realizovati u kvantno-koherentnom stanju *meditacije* (ulaskom u ovo prolongirano izmenjeno stanje svesti, sa mentalnim adresiranjem rešavanog problema) – što je *Tesla* i činio *upornim mentalnim fokusiranjem* na rešavani problem! S druge strane, u periodu *spavanja* gore pomenuti uslovi se mogu realizovati u kvantno-spletenim prelaznim stanjima *uspavljivanja* i kvantno-koherentnim stacionarnim stanjima *REM-sanjanja* (sa prethodnom *intenzivnom koncentracijom* na rešavani problem pre spavanja, uz *potonje pojačanje* dobijenog klasično-redukovanog odgovora najčešće u formi simboličkog sna, kojeg treba *pravilno interpretirati* u kontekstu unutrašnje lične simbolike pojedinca) – što je *široko primenljivo* čak i od strane meditativno-netreniranih osoba (Jung, 1963; Raković, 2008b, 2016b)! Svakako, za rešavanje konceptualno složenih *naučnih problema* potrebno je i da je pojedinac *ekspert* u datoj oblasti, kako bi se potom *naučno racionalizovao odgovor* koji predstavlja odgovarajući naučni pomak. Slično važi i za *umetnička kreativna iskustva* i njihove *potonje artistske ekspresije* (*Mocart kao izvanredan primer*; Holmes, 1878), pri čemu *sama umetnička dela* potom predstavljaju i svojevrstne *mentalne adrese 'arhetipova'* sa kojima je umetnik bio u mentalno-adresiranoj transpersonalnoj komunikaciji tokom akta kreacije. Onda i *duboki umetnički doživljaji publike* mogu imati jaku *spiritualnu notu*, kroz *spontano mentalno adresiranje umetničke publike na remek delo* i emocionalno-indukovano *pobuđivanje u prelazno stanje svesti*. Konačno, slično se može proširiti i na *duboke spiritualne doživljaje vernika* kroz *mentalno adresiranje na ikone / relikvije* i emocionalno-indukovano *pobuđivanje u prelazno stanje svesti*. Zato se čini da su sa poljem-povezane *kolektivna i individualna svest* samo različite forme različitih hijerarhijskih nivoa *kosmičkog kvantnog holograma*, omogućujuću suptilno kvantno-holografsko fraktalno sprezanje između različitih hijerarhijskih nivoa u Prirodi. Čitaocima zainteresovanim za fenomenologiju svesti preporučujem knjigu *Holografski univerzum* (Talbot, 1991), sa brojnim dobro dokumentovanim misterioznim fenomenima u *izmenjenim stanjima svesti* (uključujući *anticipativne vizije* i *lucidne snove*). Talbot (i sam ekstrasens) pokazuje u ovoj knjizi da bi *Univerzum* mogao biti *džinovski kvantni hologram*, tip konstrukta *uma na granici subjekat-objekat* – relativizirajući pitanje *da li objektivna realnost postoji ili fluktuirá između implicitnog (kvantno-holografskog) i eksplicitnog (klasično-redukovanog) poretka!*?

posredovanim *klasično-redukovanim stacionarnim normalnim stanjima svesti*, tipa čulne percepcije, logičkog i naučnog zaključivanja...) – *uz uslove uzajamne transformacije*. Ovo objašnjava i *principijelno neadekvatnu informacionu racionalizaciju* svakog direktnog kvantno-holografskog duhovnog / religijskog *mističnog iskustva* (kao problem kvantne teorije merenja, o *redukciji* implicitnog poretka kvantno-spletenih (kvantno-holografskih) nestacionarnih superpozicija stanja u eksplicitni poredak mernih klasično-redukovanih stacionarnih stanja).

To je blisko iskustvima mnogih *šamanističkih tribalnih tradicija*, koje smatraju da *istinsku* (kvantno-holografsku) stvarnost predstavljaju tzv. *lucidni snovi* (McTaggart, 2007), a da je (klasično-redukovano) budno stanje laž / *prived* (*maja*, kako se ističe u *tradicijama Istoka* (Swami Prabhavananda and Isherwood, 1969; Wilber, 1980; Vujičin, 1995)).¹⁴ U istom kontekstu bi bilo shvatljivo da su sve *potonje parcijalne racionalizacije* (klasično-redukovana stacionarna mapiranja!) *mističnih iskustava* ipak *samo aproksimacije fundamentalno-holističke stvarnosti* (kvantno-holografске teritorije!), *koje se razlikuju od tradicije do tradicije*. S druge strane, *konsenzusi mistika iste tradicije o sličnoj parcijalnoj racionalizaciji mističnih iskustava* mogli bi se razumeti kao *deo istog dominantno-kanališućeg trans-generacijskog kontekstualnog nasleđa pripadnika iste tradicije* (jer se *ne rađamo kao tabula rasa*, na šta ukazuju već pomenuta savremena iskustva hipnoretregesija ali i iskustva različitih tradicija).

Tako *nauka zatvara krug, re-otkrivajući dva različita modusa spoznaje* i istovremeno postavljajući i *sopstvena epistemološka ograničenja* – kako je to sačuvano milenijumima u *šamanističkim tribalnim tradicijama* (Castaneda, 1971; Øverbye, 2009;

---

¹⁴ Osim toga, neophodnost neposredne kvantno-holografске sprege individualne i kosmičke kolektivne svesti u opserviranju implicitnog poretka zahtevala bi slabu van-telesnu kvantno-komunikacionu spregu svest-okruženje, odnosno prethodno *reprogramiranje svih psihosomatskih opterećenja* (očišćenje od posesivnih ili hedonističkih emocionalno-mentalnih grehovnih / karmičkih veza sa svetom – koje bi kao opterećujuće ‘mentalne adrese’ dovodile do kvantnog projektovanja mentalno-kanalisane tunelirane svesti na odgovarajuće van-telesno okruženje, i time do klasično-redukovanog *van-telesnog ekstrazenzornog opserviranja* mentalno-adresiranog okruženja) – pa je u tom kontekstu i razumljiv napor mistika svih tradicija da *kroz duhovnu praksu* (molitvu, meditaciju...) *prethodno očiste svest / dušu* i tako dosegnu svoj *konačni eshatološki cilj* (Carstvo Božje, nirvanu...), odnosno *post-mortem spasenje* (bezgrešne, nevezane) duše dostizanjem *ponovnog-sjedinjenja (re-ligare / yoga) sa duhovnim praizvorom* (Swami Prabhavananda and Isherwood, 1969; Wilber, 1980; Vujičin, 1995; Vlahos, 1998; Raković, 2015c, 2016b). To ipak *ostavlja prostor i za personalnu ljubav*, čija najviša manifestacija jeste upravo sposobnost i spremnost za *stalno i bezuslovno praštanje* (voljenoj osobi, i zbog nje svima drugima, uključujući neprijatelje) u molitvi i (sa njom kvantno-holografski uzajamno povezanoj) životnoj praksi; slično se odnosi i na ljubav prema rodbini i prijateljima (Raković, 1997, 2008b).

Hadži-Nikolić, 2011; Tomšić Akengen, 2011),¹⁵ ili kako je pre više od dva milenijuma opisao *Patandali u Joga sutrama*, ističući da je mistično iskustvo (samadi) 'ispunjeno istinom' i da je ono 'iznad zaključivanja i svetih spisa' (Swami Prabhavananda and Isherwood, 1969; Vujićin, 1995), da bi početkom prošlog veka *Berđajev u Filozofiji slobode* razliku vere i znanja formulisao kao razliku dva načina saznanja, molitvom-posredovanog 'projavljivanja stvari nevidljivih' i racionalno-posredovanog 'projavljivanja stvari vidljivih' (Berdyajev, 1996)!

Pomenuta istraživanja su i na liniji ponovno probuđenog naučnog interesovanja za fundamentalna i primenjena *holistička istraživanja* poslednjih decenija, anticipirajući pojavu *velike sinteze* dva *modusa spoznaje* – gde *uloga svakog pojedinca* postaje *nezamenljiva* zbog uticaja i brige za *kolektivno mentalno okruženje i društveno blagostanje*. I mogu pomoći da shvatimo da su sve naše *parcijalne racionalizacije* (klasično-redukovana mapiranja!) ipak samo aproksimacije *fundamentalno-holističke stvarnosti* (kvantno-holografske teritorije!) – i da su sve *podele tragični nesporazum* duhovno nezrele (istorijske) epohe civilizacije (pošto mapa nije teritorija!).¹⁶

---

¹⁵ Lep primer opisa *dva modusa spoznaje* nalazimo u srednjeameričkoj *Jaki* tradiciji opisanoj u knjigama Kastanede (1971), kao dva tipa stvarnosti, *tonal* (čulno-percipiran u normalnom stanju svesti) i *nagal* (ekstrasenzorno-percipiran u izmenjenim stanjima svesti, sa opservabilnim 'srebrnim vrpčama' od vitalne energije koje nas (preko *srčanih, stomačnih ili grlenih čakri*) transpersonalno povezuju sa okruženjem). Nešto slično se pominje i u afričko-haičanskoj *vudu* tradiciji (u kojoj se *vizualizacijom namerno stvara 'srebrna vrpca'* između operatora i žrtve), i u havajskoj *ho'oponopono* tradiciji (u kojoj se *vizualizacijom preseca 'srebrna vrpca'* i tako uklanja postojeća transpersonalna emocionalna veza – koja inače *prirodno postoji* između majke i deteta, a *spontano nastaje* i intenzivnom razmenom vitalne energije između rodaka, bliskih saradnika, sadašnjih i bivših ljubavnika, prijatelja i neprijatelja, pri čemu može opstati i *post mortem* između žive i umrle osobe) (Markides, 1990; Vujićin, 1995, Mihajlović Slavinski, 2008, Raković, 2015c, 2016b).

¹⁶ Sve ovo ukazuje na *puni značaj holističkog obrazovanja i ponašanja*, demonstrirajući neophodnost *redefinisanja* globalnih edukativnih / informacionih / političkih ciljeva, sa preorijentacijom prema *holističkim blagim akcijama za globalna rešenja svetskog društva rizika* (Raković, 1997, 2002, 2007b, 2008b, 2015c, 2016b; Beck, 1999; Jerotić et al., 2002; Kreculj and Marić, 2002; Uskoković, 2004, 2006)! Time bi civilizacija, kroz *sintezu* naučnih saznanja iz oblasti *svesti* i milenijumskih iskustava *duhovnih tradicija*, mogla doprineti da *novi milenijum* bude obeležen *mudrošću*. Odlučujuću ulogu u ovom procesu mogle bi da odigraju *sve verske zajednice, kultivišući* istinski *duhovni moral* i apsolutnu (ne deklarativnu, kao do sada kroz istoriju!) međuljudsku, međuetničku i međuversku *toleranciju*, kao meru ponašanja pojedinaca iz *perspektive smrti*, odnosno količine generisanih i nereprogramiranih psihosomatskih konflikata do trenutka smrti, koja određuje *spiritualnu evoluciju* duše umrlog ali i *preferencije* za individualnu i / ili kolektivnu budućnost potomstva – koju je moguće *značajno izmeniti* jedino kroz *kolektivno upražnjavanje* molitve za svoje bližnje i svoje neprijatelje, i sledstveno *globalno rasterećenje kolektivne svesti*.

4. O kvantno-holografskim psihofiziološkim implikacijama za razvoj deteta

Naš prethodno razvijeni kvantno-holografski okvir integrativne medicine i transpersonalne psihologije izgleda da obezbeđuje teorijsko fundamentalno razumevanje prirode psihosomatskih bolesti, kao i ograničenja njihovih metoda prevencije i lečenja, nametanjem novih isceljujućih graničnih uslova u prostoru energija-stanje povezanog-sa-EM-kvantnim-poljem akupunkturnog sistema / (individualne i kolektivne) svesti – *sugerišući tri linije fronta psihosomatske medicine: (1) kolektivna svest, (2) akupunkturni sistem / individualna svest, (3) somatski nivo*. Treba istaći da bi nužne aktivnosti na drugom i trećem nivou, uz zanemarivanje prvog nivoa, dovele do daljeg prenošenja memorijskih atraktora na nivou individualne i kolektivne svesti u ovoj i budućim generacijama. Dakle, to podrazumeva potrebu da se fokusira na poreklo mnogih problema u psihofiziološkom razvoju deteta na bazični prenatalni trans-generacijski nivo, kao što sugerišu iskustva klijenata u post-hipnotičkim regresijama.¹⁷

Majkl Njutn, poznati američki transpersonalni hipno-regreso-terapeut, u svojim knjigama govori o velikom broju psihoterapijskih iskustava post-hipnotičke regresije, sa sistematizovanim porukama svojih klijenata da naše glavne životne lekcije i mogućnosti za optimizaciju inače predestiniranih životnih programa leže u duhovnoj sferi (Newton, 1994). Čitanje Njutnovih knjiga doneo mi posebno zadovoljstvo, zbog mnogih važnih

---

¹⁷ Tako bi svi *psihosomatski problemi* imali svoje korene u energetsko-informacionim *blokadama na različitim nivoima svesti* (izazvanim trans-generacijski-predestiniranim stresorima, poput straha, frustracija, ljutnje, mržnje...), a *isceljivanje* bi započinjalo njihovom *integracijom* sa zdravim jezgrom ličnosti, kroz bezuslovno *duhovno-praštajuće prihvatanje sebe i svoga okruženja* (ili u Jungovoj terminologiji, integracijom najpre otopljenih aspekata Senke (podsvesti) sa Personom (egom), i potom sa višim Ja na kraju procesa individuacije (psihosinteze) (Jung, 1955, 1963; Jung and Pauli, 1955; Assagioli, 1967; Raković, 2016b)). U kontekstu *trans-generacijskog* kosmičkog kvantnog holograma, iako je na nivou kolektivne svesti sve *kvantno-holografski predestinirano* (kako sugerišu i iskustva tribalnih tradicija (Eliade et al., 1991; Hadži-Nikolić, 2011; Tomšić Akengen, 2011) i tradicija Istoka (Swami Rama, 1978; Wilber, 1980; Eliade et al., 1991; Vujićin, 1995) i tradicija Zapada (Markides, 1990; Eliade et al., 1991; Vujićin, 1995), ali i savremena iskustva post-hipnotičkih regresija (Newton, 1994)), sva pomenuta iskustva sugerišu i mogućnost *optimizacije* kvantno-holografskog životnog programa *spiritualnim očišćenjem*, što se svodi na *rasplitanje / razvezivanje* od svih nivoa individualne i kolektivne svesti, i sledstveno na punu *re-integraciju višeg Ja* – uz dostizanje uslova za *post-mortem spasenje* (bezgrešne, nevezane) *duše* njenim *ponovnim-sjedinjenjem* (re-ligare / yoga) *sa duhovnim praizvorom* (Wilber, 1980; Eliade et al., 1991; Vujićin, 1995; Vlahos, 1998; Raković, 2015c, 2016b).

asocijacija i implikacija o korespondenciji opisanih iskustava i teorijskih predviđanja našeg kvantno-holografskog / kvantno-gravitacionog okvira (Raković, 2016b): (1) transpersonalno-spiritualna tuneliranja kao isključive komunikacije, bez prostorno-vremenskih barijera (u saglasnosti sa našim teorijskim predviđanjima);¹⁸ (2) duša transpersonalno bira svoj par roditelja, između nekoliko ponuđenih alternativa prethodno pažljivo osmotrenih sa svim detaljima budućih života (ukazujući da je život na fizičkom nivou predestiniran postojećim graničnim uslovima na nivou kosmičkog polja / kolektivne svesti);¹⁹ (3) učinjenim izborom roditelja, život nije potpuno fiksiran, već se

---

¹⁸ To je u saglasnosti sa *transpersonalno-proširenim ezoterijskim konceptima* brojnih spiritualnih tradicija Istoka i Zapada (Wilber, 1980; Vujićin, 1995; Vlahos, 1998; <http://en.wikipedia.org/wiki/Soul>; <https://en.wikipedia.org/wiki/Spirit>; <https://en.wikipedia.org/wiki/Qi>), koji bi se mogli biofizički uklopiti unutar našeg plauzabilno generalisanog *kvantno-holografskog / kvantno-gravitacionog okvira* (Raković, 2007a, 2008a,b, 2009, 2011b, 2013, 2014, 2015a,b,c, 2016b; Raković et al., 2004, 2009): (1) *astralno telo (manomaya, lingasarira, manovijnana, ka, psyche, nephesh, nafs, finotvarno telo, psihičko telo, duša...)* vs. *jonska komponenta van-telesno dislocibilnog dela EM-jonskog makro-kvantnog akupunktornog sistema* (povezanim sa telom minijaturnim prostorno-vremenskim wormhole-tunelom, generisanim u visoko-neimercijalnim prelaznim stanjima svesti, često uočenim u ekstrasenzornim iskustvima bliskim smrti); (2) *mentalno telo (vijananamaya, suksmasarira, manas, ba, thymos, ruach, ruh, noetičko telo, spiritualno telo, duh...)* vs. *EM komponenta van-telesno dislocibilnog dela EM-jonskog makro-kvantnog akupunktornog sistema* (unutar jonske komponente van-telesno dislocibilnog dela EM-jonskog makro-kvantnog akupunktornog sistema); (3) *distribuirani centri svesti (čakre, akupunktorne tačke, sefiroti, sveti diskovi...)* vs. *EM-jonske kondenzacije u strukturiranom van-telesno dislocibilnom EM-jonskom makro-kvantnom akupunktornom sistemu*; (4) *vitalna energija (či / qi / ki, prana / akaša, mana, ka, pneuma / etar / natura medica / anima mundi, yesod, baraka, Sveti Duh / Nestvorena Svetlost, bioenergija / biopolje...)* vs. *EM-jonsko-egzotični makro-kvantni kondenzati (nestrukturiranog / strukturiranog, virtuelnog / realnog) unutar akupunktornih kanala* (sa mogućim generalizacijama od EM na jedinstveno polje u skladu sa širim tradicionalnim značenjem vitalne energije, kao sveprožimajuće kosmičke kvintesencije). Dodatno, ako se to stavi i u *teorijski kontekst holografskog principa* (Susskind & Lindesay, 2005), saglasno kome je svaki 3D fizički sistem *izomorfan* holografskoj informaciji utisnutoj na njegovoj 2D površini, tada bi *kvantno-holografaska informacija o svakom telu* mogla biti utisnuta i u odgovarajućem *površinskom sloju astralno-mentalnog tela od vitalne energije (auri)*, kako se to tvrdi u različitim tradicijama Istoka i Zapada.

¹⁹ U tom kontekstu, treba pomenuti i fascinantne poljem-posredovane eksperimente (Gariaev, 2009; Gariaev et al., 2011; Montagnier et al., 2010) koji ukazuju da je (*kvantno-holografaska poljem-kodirana informacija*) verovatno suštinski važna i na evolucionoj skali za prenošenje odgovarajućih graničnih kvantno-informacionih uslova, potrebnih za objašnjenje postojeće *dinamike biološke evolucije* koja se ne može klasično objasniti na bazi slučajnih zakonitosti opisanih teorijom verovatnoće, kako je to efektno-jednostavno obrazložio Lennox (2007). To ukazuje i da je *kvantna informacija* (uneta graničnim kvantno-holografskim uslovima još pri stvaranju Univerzuma) *fundamentalno fizičko svojstvo Univerzuma* (verovatno čak fundamentalnije i od čestica, polja i samog prostor-vremena, kako je to kratko formulisano kroz čuvenu Vilerovu krilaticu 'It from bit', motivisanu *kvantno-teorijskim gledištem* da živimo u *participatornom univerzumu*, što je blisko gledištu i nekih današnjih vodećih kvantnih informatičara i fizičara (Wheeler, 1990; Vedral, 2010). O mogućnosti spiritualnog nametanja novih graničnih uslova na nivou kosmičkog polja / kolektivne svesti v. sledeću fusnotu.

može optimizirati spiritualnim sredstvima, pokanjem i prašanjem sebi i drugima (i tako unošenjem novih graničnih uslova na nivou kosmičkog polja / kolektivne svesti, što ukazuje na fundamentalni značaj duhovnosti kao izvora najveće slobode za optimiziranje inače predestiniranih životnih programa, i potrebe pažljive kontrole psihosomatskih reakcija na postojeća životna iskušenja da bi se izbeglo dalje produbljivanje postojećih konflikata);²⁰ (4) mada gore pomenuta iskustva bude jake asocijacije na reinkarnaciju, neki od saopštenih uvida sugerišu mogućnost prenosa informacija istog sadržaja na nekoliko osoba tokom njihovih preklapajućih životnih perioda (implicirajući trans-generacijski transfer akumuliranih informacija, sa iskustvima da preneti sadržaji ostavljaju jaku impresiju prethodno proživljenih života).²¹

---

²⁰ Interesantno je budističko tumačenje *karme*, koja nastaje *ne kao rezultat spontane čovekove reakcije* na trenutnu životnu situaciju, već kao rezultat *potonjeg svesnog opravdavanja svoje reakcije prema drugima* u toj situaciji (Panajotović, 2011). U kontekstu *kvantno-holografski predestiniranog životnog programa*, to ima puno opravdanje jer svi mi (*ne-svesno!*) *reagujemo na trenutnu programski-konfliktnu životnu situaciju* (nekoliko stotina milisekundi pre nego što je osvestimo (Dennett, 1991; Wegner, 2002; Hameroff and Penrose, 2014)!), ali zato odmah potom imamo priliku da (*svesno!*) *pokajničkom-sve-prašajućom molitvom trajno raspletemo postojeći trans-generacijski konflikt* (što je *sasvim fer spiritualna prilika – a na svakome pojedincu je da je iskoristi ili ne*, sa pratećim rasterećenim ili produbljenim trans-generacijskim konfliktima; Raković, 2015c, 2016b)! Čini se da zato *hrišćanstvo* toliko insistira na *pokajanju i prašanju* ('I oprostite nam dugove naše, kao što mi praštamo dužnicima svojim', (Mt.6,12)), što predstavlja odraz *spiritualne zrelosti osobe*. To implicira obavezu duhovno zrelih osoba da kroz molitvu pomažu u rasterećenju misaono / emocionalnih konflikata, i onda kada su one same žrtve sukoba ('A ja vam kažem: ljubite neprijatelje svoje, blagosiljajte one koji vas kunu, činite dobro onima koji vas mrze i molite se Bogu za one koji vas gone', (Mt.5,44)). *Čak nije dopustivo ni da se vidi zlo u bližnjem i da se on osuđuje* (drevna biblijska zapovest dana čoveku u Raju, koja zabranjuje kušanje 's drveta od znanja dobra i zla' - kod drugih – 'jer u koji dan okusiš s njega umriječeš', čije je kršenje dovelo do *Adamovog grehopada* (Post.2,17), i posejalo klicu narastajućeg '*terora istorije*'), insistirajući samo na *ličnom pokajanju i prašanju*, što jedino vodi *trajnom rasplitanju konflikata*. Dodajmo, imajući u vidu ulogu mentalno opterećujućih sadržaja u *post-mortem spiritualnoj evoluciji duše* umirućeg (pomenimo transpersonalne kolektivne nivoe svesti '*Bardo ravni*' u tibetanskoj tradiciji (Evans Wentz, 1968) ili '*Mitarstva duša*' u hrišćanskoj tradiciji (Father Seraphim Rose, 1988)), da to implicira i značaj molitve za dušu umrlog sa mogućnošću *uticaja na spiritualnu evoluciju duše umrlog*, ali i *na trans-generacijske preferencije za individualnu i / ili kolektivnu budućnost potomstva* (sa retroaktivnim trans-generacijskim rasplitanjem misaono / emocionalnih konflikata, (Raković, 2015c, 2016b), kako to sugerišu *makroskopske-quantno-informacione retroaktivno-nelokalne-manifestacije eksperimenata sa molitvom* (McTaggart, 2007)!).

²¹ Imajući u vidu *principijelno neadekvatnu informacionu racionalizaciju* direktnog kvantno-holografskog duhovnog / religijskog *mističnog iskustva*, to može pomoći da shvatimo da su sve naše *parcijalne racionalizacije* (sa različito personalizovanim panteonima) ipak samo aproksimacije *fundamentalno-holističke stvarnosti* (Paramahansa Yogananda, 1946; Evans Wentz, 1968; Swami Prabhavananda and Isherwood, 1969; Castaneda, 1971; Swami Rama, 1978; Wilber, 1980; Father Seraphim Rose, 1988; Markides, 1990; Eliade et al, 1991; Talbot, 1991; Dossey, 1993; Newton, 1994; Vujićin, 1995; Vlahos, 1998; Øverbye, 2009; Hadži-Nikolić, 2011; Tomšić Akengen, 2011; Bakhmutsky, 2015). U istom kontekstu treba pomenuti i *višemilenijumsku*

U kontekstu pomenute *trans-generacijski-predestimirane kvantno-holografske strukture kolektivne svesti* (kako sugerišu i iskustva tribalnih tradicija a i tradicija Istoka i Zapada), *čini se neracionalno ne samo biti ljut na životni program* (prethodno prenatalno slobodno izabrani (Newton, 1994)), *već je isto tako iracionalno ne optimizirati ga* (duhovnim prihvatanjem i praštanjem sebi i svome okruženju)^{22,23} – *doprinoseći tako kako sopstvenom duhovnom rastu tako i katarzi svoga trans-generacijskog mentalnog okruženja* (što je fundamentalno pitanje i mentalne higijene i građanske pristojnosti, odnosno i duhovnog i građanskog morala)!

Sve to može biti inspirativno za širu primenu *transpersonalnih holističkih pristupa i tehnika* u popravljanju verbalno-emocionalno-kognitivnog razvoja dece i

---

kontroverzu o post mortem evoluciji duše, koja se verovatno odnosi na *interpretativni epistemološki nivo* racionalizovanja transpersonalnog prenosa mentalno-adresiranih opterećenja unutar postojeće generacije i dalje trans-generacijski na naredne posredstvom mreže kolektivne svesti, sa mogućim impresijama da se naročito jaki konflikti prenose kao 'ego-stanja' koja ostavljaju snažan utisak prethodno proživljenih života (Raković, 2008a,b, 2009, 2015c, 2016b). A kakva je *ontološka spiritualna stvarnost* – moglo bi ostati *trajna kontroverza* svakog principijelno ograničenog pokušaja *ljudske racionalizacije* (Vujičin, 1995).

²² Pomenimo i havajsku *ho'oponopono* tradiciju, baziranu na *participatornom* konceptu preuzimanja potpune *odgovornosti za svaku okolnost* u kojoj se nalazimo, kao posledice postojećih transpersonalno-spletenih životnih programa (Vitale and Hew Len, 2007). Oni primenjuju *molitvenu praksu* praštanja sebi u kontekstu neke životne situacije (obraćanjem u mislima svojoj duši i Bogu: (1) *izvini*, (2) *oprosti mi*, (3) *volim te*, (4) *hvala ti*), sa fascinantnim uspesima u *reprogramiranju i sebe i svoga okruženja* (poput čudesnog iskustva naše rođake Milice, sa genetski uslovljenom visokorizičnom trudnoćom vrlo niskog nivoa plodove vode, normalizovanom tokom samo nekoliko dana ho'oponopono molitvene prakse, sa potonjim normalnim porođajem; Raković, 2015c, 2016b). I u drugim tribalnim tradicijama inicirani šamani ritualno ulaze u izmenjena stanja svesti u kojima dobijaju odgovore na zdravstvene probleme pripadnika svoga plemena, i na metode njihovog isceljenja koje se u osnovi svode na reprogramiranje opterećenja na nivou kolektivne svesti (kao u južnoameričkoj *ajauaska* tradiciji (Hadži-Nikolić, 2011), ili u nigerijskoj *abiku* tradiciji (Tomšić Akengen, 2011) sa fascinantnim spiritualnim dijagnostikovanjem i potonjim produženjem predestimirano-kratkim životnih programa!).

²³ Na toj liniji, vredi istaći svetski bestseller *fascinantne ispovesti Anite Murđani* (2012), koja *spiritualnom promenom svog životnog programa* (u kojem prethodno nije dovoljno volela sebe i imala strah od kancera, pa pre svega iz ljubavi prema ucveljenom mužu odlučuje da promeni (i oprost i sebi i njemu) prethodni program i da nastavi da živi...) – doživljava povratak iz kliničke smrti i potom posle nekoliko nedelja i *spontano isceljenje iz terminalne faze kancera!* To sjajno doprinosi razumevanju da i *najteže psihosomatske bolesti*, poput raka, *imaju korene u energetsko-informacionim blokadama* i da *isceljenje započinje njihovim uklanjanjem* – najpre ljubavlju prema sebi, prihvatanjem sebe i praštanjem sebi, što se potom manifestuje i ljubavlju prema drugima i prihvatanjem drugih (npr. *spiritualno-rasplicucom / razvezujućom pokajničko-praštajućom molitvom 'Bože moj, pomози mi da prihvatim sebe, svoju ličnost, svoje telo, svoju bolest, svoje okruženje, svoje bližnje, svoje prijatelje, svoje neprijatelje, svoje terapeute i svoje terapije... Pomози mi da oprostim i samom sebi i svima drugima... Zahvaljujem Ti na dosadašnjoj podršci, i molim Ti se da nas sve poštediš daljih prevelikih iskušenja'* (Raković, 2008a,b, 2009, 2015c, 2016b))!

njihovih psiholingvističkih funkcija, kao i psihosomatsko-kognitivnog statusa kako dece tako i odraslih.²⁴

5. Zaključak

Prikazani kvantno-holografski okvir za psihosomatiku može imati značajne holističke implikacije, pružajući bolje razumevanje *prirode stresom-indukovanih psihosomatskih bolesti*, kao i *ograničenja i metode njihove prevencije i isceljenja*, koje bi mogle pomoći u *razvoju strategija za integrativnu psihosomatsku medicinu u 21. veku*, na tri linije fronta: kolektivna svest; akupunkturni sistem / individualna svest; somatski nivo.

To implicira potrebu fokusiranja na poreklo i tretman mnogih problema u psihofiziološkom razvoju deteta na fundamentalne prenatalne trans-generacijske nivoe kolektivne svesti, što potvrđuju i iskustva klijenata u post-hipnotičkim regresijama.

Sve gore razmotreno može biti takođe od fundamentalnog značaja za razumevanje bazičnih EM kontrolnih mehanizama embriogeneze / ontogeneze i

---

²⁴ Ovdje takođe preporučujemo nekoliko dodatnih transpersonalnih pristupa i tehnika (Raković, 2016b): **(1) Reiki pozitivne afirmacije, za stvaranje novih zdravih navika** (u čijoj osnovi leži ideja o postizanju harmonije u sebi i svome okruženju): (i) *Danas ne brinem!* (ii) *Danas nisam ljut!* (iii) *Danas sam zahvalan za sve!* (iv) *Danas radim pošteno (i na sebi)!* (v) *Danas sam ljubazan i dobronameran prema svima!* ... U osnovi ovih afirmacija jeste činjenica da jedino stvarno što imamo jeste 'danas', pa čovek živeći svoj današnji dan kao jedini postojeći postiže harmoniju... Reiki edukacije pružaju jednostavan i efikasan metod samo-pomoći u energetske-informacionoj revitalizaciji organizma na svim duhovno-psiho-somatskim nivoima... **(2) Meridijanske terapije, za brzo uklanjanje psiholoških trauma, fobija, alergija, post-traumatskog stresa** (kroz simultane efekte *emocionalno-involvirane vizualizacije psihosomatskih problema i tapkanje / dodirivanje nekih akupunkturnih tačaka*; u asocijativnom nizu one takođe omogućuju dostizanje najdubljih korena nekog trajnog problema, tj. nalaženje i integracija klijentovih *praiskonskih polariteta*). Ove psiho / energetske terapije takođe demonstriraju blisku *vezu svesti i akupunkturnog sistema*. Imajući u vidu da je za trajno uklanjanje trauma nužno primeniti *transpersonalne cirkularne (psiho / energetske) terapeutske procese iz svih relevantnih meta-pozicija traumom-involviranih osoba*, one tako potvrđuju da se spontane interakcije među traumom-involviranim osobama produbljuju na nivou *kolektivne svesti*. **(3) Porodične konstelacije, za transpersonalno optimiziranje postojećih porodičnih veza**: ovaj *grupni psihoterapijski metod*, poznat i kao *Poredak ljubavi*, uključuje unutrašnju spiritualnu stvarnost individualnih i transpersonalnih veza unutar porodičnog i društvenog okruženja (transcendirajući granice privatnog i dozvoljavajući uvid u trans-generacijsku dinamiku i njene efekte na individuu). Grupni rad u polju transpersonalnih *Porodičnih konstelacija* i razumevanju *trans-generacijske dinamike* na nivou kolektivne svesti pruža uvid u povezanost i smisao porodičnih veza, dovodeći do veoma brzog progressa i konačnog razrešenja i *isceljenja porodičnih relacija*.

morfogeneze preko povratne sprege makroskopskog Hopfildovskog kvantno-holografskog akupunkturnog sistema / (individualne i kolektivne) svesti na nishodni uticaj na ekspresiju genoma – bacajući novo svetlo i na dugo otvorene probleme psihosomatske uloge akupunkturnog sistema i svesti.

Zahvalnost – Ovaj rad je delimično finansiran od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije, Projekat No. 178027.

Literatura:

- Adey, W. R., 1981. Tissue interactions with nonionizing electromagnetic fields., *Physiol. Rev.* 61, 435-514.
- Assagioli, R., 1967. *Jung and Psychosynthesis*. New York: Psychosynthesis Research Foundation.
- Bakhmutsky, A., 2015. Kabbalah, theory of systems, and psychic trauma. In: *Proc. 1st Int. Congress on Psychological Trauma: Prenatal, Perinatal & Postnatal Aspects (PTPPA 2015)*, (G. Brekhman, M. Sovilj, D. Raković, eds.). Belgrade: LAAC & IEPSP.
- Bartlett, R., 2009. *Matrix Energetics: The Science and Art of Transformation*. Hillsboro: Beyond Words Publ.
- Beck, U., 1999. *The Global Risk Society*. London: Sage Publ.
- Bedričić, B., Stokić, M., Milosavljević, Z., Milovanović, D., Ostojić, M., Raković, D., Sovilj, M., Maksimović, S., 2011. Psycho-physiological correlates of non-verbal transpersonal holistic psychosomatic communication. In: *Verbal Communication Quality Interdisciplinary Research I* (S. Jovičić, M. Subotić, eds.). Belgrade: LAAC & IEPSP.
- Bellavite, B., Signorini, A., 2002. *The Emerging Science of Homeopathy: Complexity, Biodynamics and Nanopharmacology*. Berkeley: North Atlantic Books.
- Berdyaev, N., 1996. *Philosophy of Freedom*. Belgrade: Logos Ant, Serbian translation from Russian.
- Brekhman, G., Sovilj, M., Raković, D., eds., 2015. *Proc. 1st Int. Congress on Psychological Trauma: Prenatal, Perinatal & Postnatal Aspects (PTPPA 2015)*. Belgrade: LAAC & IEPSP.
- Brennan, B. A., 1987. *Hands of Light: A Guide to Healing Through the Human Energy Field*. New York: Bantam, postoji i naš prevod.
- Callahan, R. J. Callahan, J., 1996. *Thought Field Therapy and Trauma: Treatment and Theory*. Indian Wells.
- Castaneda, C., 1971. *A Separate Reality: Further Conversations with Don Juan*. New York: Simon & Schuster, postoji i naš prevod.
- Chopra, D., 1989. *Quantum Healing: Exploring the Frontiers of Mind/Body Medicine*. New York: Bantam, postoji i naš prevod.
- Cohen, K. S., 1999. *The Way of Qigong: The Art & Science of Chinese Energy Healing*. Random House of Canada.
- Complete issue, 1998. *Physics of the Alive (Фізика живого)* 6(1).
- Dennett, D. C., 1991. *Consciousness Explained*. Boston, MA: Little Brown.
- Devyatkov, N. D., Betskii, O., eds., 1994. *Biological Aspects of Low Intensity Millimetre Waves*. Moscow: Seven Plus.

- Dossey, L., 1993. *Healing Words: The Power of Prayer and the Practice of Medicine*. San Francisco: Harper.
- Dugić, M. 2004. *Dekoherencija u klasičnom limitu kvantne mehanike*, SFIN XVII(2), Institut za fiziku, Beograd.
- Dugić, M., Ćirković, M. M., Raković, D., 2002. On a possible physical metatheory of consciousness. *Open Systems & Information Dynamics* 9(2), 153-166.
- Eliade, M., Wiesner, H. S., Couliano, I. P., 1991. *The Eliade Guide to World Religions*. San Francisco: Harper, postoji i naš prevod.
- Evans Wentz, W., 1968. *The Tibetan Book of the Dead*. London: Oxford Univ, postoji i naš prevod.
- Father Seraphim Rose, 1988. *The Soul After Death*. Platina: St. Herman of Alaska Brotherhood, postoji i naš prevod.
- Gariaev, P. P. 2009. *Lingvistiko-volnovoy genom: teoriya i praktika*. Kiev: Institut kvantovoy genetiki.
- Gariaev, P. P., Friedman, M. J., Leonova-Gariaeva, E. A., 2011. Principles of linguistic-wave genetics. *DNA Decipher J*, 1(1), 11-24.
- Giulini, D., Joos, E., Kiefer, C., Kupsch, J., Stamatescu, I.-O., Zeh, H. D., 1996. *Decoherence and the Appearance of a Classical World in Quantum Theory*. Berlin: Springer.
- Grabovoi, G., Smirnova, G. S., Jelezky, S., 2012. *Methods of Healing through the Application of Consciousness*. Hamburg: Rare Ware Medienverlag, postoji i naš prevod.
- Grupa autora, 1999. *Anti-stres holistički priručnik: sa osnovama akupunkture, mikrotalasne rezonantne terapije, relaksacione masaže, aerodonoterapije, autogenog treninga i svesti*. Beograd: IASC.
- Hadži-Nikolić, Č., 2011. Entheogenic shamanism: Anthropological category, transpersonal dimension or psychotherapeutic model. In: *Proc. Symp. Quantum-Informational Medicine QIM 2011: Acupuncture-Based & Consciousness-Based Holistic Approaches & Techniques*, D. Raković, S. Arandjelović, M. Mićović, eds.). Belgrade: QUANTTES & HF & DRF.
- Haken, H., 1991. *Synergetic Computers and Cognition: A Top-Down Approach to Neural Nets*. Berlin: Springer.
- Hameroff S. et al., eds., 1994-2015. *Toward a Science of Consciousness*, Series of Tucson Conferences; Od 2016. ova konferencija je promenila svoj naziv u *A Science of Consciousness*, implicirajući da su proučavanja svesti ušla u fazu naučne maturacije.
- Hameroff, S., Penrose, R., 2014. Consciousness in the universe, A review of the 'Orch OR' theory. *Physics of Life Reviews* 11, 39–78.
- Harris, W. S., Gowda, M., Kolb, J. W., Strychacz, C. P., Vacek, J. L., Jones, P. G., Forker, A., O'Keefe, J. H., McCallister, B. D., 1999. A randomized, controlled trial of the effects of remote, intercessory prayer on outcomes in patients admitted to the coronary care unit. *Arch. Intern. Med.* 159, 2273-2278.
- Hay, L. L., 1984. *You Can Heal Your Life*. Carlsbad: Hay House, postoji i naš prevod.
- Hecht-Nielsen, R., 1990. *Neurocomputing*. New York: Addison-Wesley.
- Hellinger, B., ten Hevel, G., 1999. *Acknowledging what is: Conversations with Bert Hellinger*. Zeig, Tucker & Theisen, Phoenix, AZ, postoji i naš prevod.
- Ho, M.-W., Popp, F.-A., Warnke, U., 1994. *Bioelectrodynamics and Biocommunication*. Singapore: World Scientific.
- Holmes, F., 1878. *The Life of Mozart Including his Correspondence*. Chapman & Hall, 211.
- <http://www.atpweb.org>; sajt *Društva za transpersonalnu psihologiju*, koje se od ranih 1970-ih bavi proučavanjem najvišeg ljudskog potencijala, i sa razumevanjem holističkih spiritualnih i transcendentnih stanja svesti (čineći transpersonalnu psihologiju četvrtom silom u psihologiji, pored psihoanalize, biheviorizma, i humanističke psihologije, prema Maslovu, jednom od njenih osnivača).
- <http://dejanrakovicfund.org>; sajt *Fonda Dejana Rakovića (FDR) za promovisanje holističkog istraživanja i ekologije svesti*, sa raspoloživim relevantnim autorovim knjigama, zbornicima, radovima, saopštenjima, i drugim preporučenim linkovima.

- <http://www.energy-medicine.info>; sajt *Inergetix* sa savremenim kritičkim pregledom i zapadnih i istočnih tehnologija iz oblasti energetske-kvantno-informacione medicine, uključujući informaciju o Rife-ovom ranom istraživanju u oblasti biorezonantne medicine 1930-ih, koje nije bilo priznato u to vreme.
- <https://www.imconsortium.org>; sajt *Konzorcijuma akademskih medicinskih centara za integrativnu medicinu*, osnovanog krajem 1990-ih, koji uključuje preko 60 vrhunskih američkih akademskih centara, sa ciljem transformisanja medicine kroz rigorozne naučne studije, nove modele kliničke nege, i inovativne edukativne programe koji integrišu biomedicinu, kompleksnost ljudskog bića, suštinsku prirodu isceljenja, i bogatstvo terapijskih sistema.
- <http://www.issseem.org>; sajt *Međunarodnog društva za proučavanje suptilnih energija i energetske medicine (ISSSEEM)*, osnovan krajem 1980-ih.
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Qi>.
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Soul>.
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Spirit>.
- Jahn, R. G., 1982. The persistent paradox of psychic phenomena: An engineering perspective. *Proc. IEEE* 70, 136-170.
- Jahn, R. G., Dunne, B. J., 1988. *Margins of Reality*. New York: Harcourt Brace; I mnoge arhivske publikacije i tehnička saopštenja PEAR (Princeton Engineering Anomalies Research).
- Jahn, R. G., Dunne, B. J., 2011. *Consciousness and the Source of Reality: The PEAR Odyssey*. Princeton: ICRL.
- Jerotić, V., Koruga, Đ., Raković, D., eds., 2002. *Nauka - religija – društvo*. Beograd: Bogoslovski fakultet SPC & Ministarstvo vera Republike Srbije.
- Jibu, M., Yasue, K., 1995. *Quantum Brain Dynamics: An Introduction*. John Benjamins.
- Jibu, M., Pribram, K. H., Yasue, K., 1996. From conscious experience to memory storage and retrieval: The role of quantum brain dynamics and boson condensation of evanescent photons. *Intern. J. Mod. Phys.* 10, 1735-1754.
- Johari, H., 1989. *Breath, Mind, and Consciousness*. Rochester: Destiny Books.
- Jovanović-Ignjatić, Z., 2010. *Kvantno-hologramska medicina: Kroz prizmu akupunkturnih i mikrotalasno-rezonantnih (samo) regulatornih mehanizama*. Beograd: Quanttes.
- Jovanović-Ignjatić, Z., Raković, D., 1999. A review of current research in microwave resonance therapy: Novel opportunities in medical treatment. *Acup. & Electro-Therap. Res., The Int. J.* 24(2), 105-125.
- Jung, C. G., 1955. *Synchronicity: An Acausal Connecting Principle*. London: Routledge & Kegan Paul, postoji i naš prevod.
- Jung, C. G., 1963. *Memories, Dreams, Reflections*. London: Collins and Routledge & Kegan Paul, postoji i naš prevod.
- Jung, C. G., Pauli, W., 1955. *The Interpretation of Nature and the Psyche*. London: Routledge & Kegan Paul, postoji i naš prevod.
- Kaznacheev, V. P., Trofimov, A. V., 1992. *Cosmic Consciousness of Humanity*. Tomsk: Elendis-Progress.
- Kandel, E. R., 1998. A new intellectual framework for psychiatry. *Am J Psychiatry* 155, 457-469.
- Kinslow, F. J., 2008. *The Secret of Instant Healing*. Carlsbad: Hay House.
- Koruga, Dj., 1995. Information physics: In search of a scientific basis of consciousness. In: *Consciousness: Scientific Challenge of the 21st Century* (D. Raković, Dj. Koruga, eds.). Belgrade: ECPD, postoji i naš prevod.
- Kreculj, D. P., Marić, J. P., 2002. 'Svetsko društvo rizika' i globostres. U: *Nauka - religija – društvo* (V. Jerotić, Dj. Koruga, D. Raković, eds.). Beograd: Bogoslovski fakultet SPC & Ministarstvo vera Republike Srbije.
- Lee Rand, W., 1998. *Reiki The Healing Touch*. Southfield: Vision.
- Lennox, J., 2007. *God' Undertaker: Has Science Buried God*. Oxford: Lion Hudson.

- Liptay-Wagner, A., 2003. Differential diagnosis of the near-death experience: Which illness cannot be considered as NDE? In: *Proc. 6th Int. Multi-Conf. Information Society IS'2003, Mind-Body Studies* (I. Kononenko, ed.). Ljubljana: Information Society.
- Maldacena, J., Susskind, L., 2013. Cool horizons for entangled black holes, *Fortschr. Phys.* 61(9), 781-811.
- Markides, K. C., 1990. *Fire in the Heart. Healers, Sages and Mystics*. New York: Paragon, postoji i naš prevod.
- McTaggart, L., 2007. *The Intention Experiment: Using Your Thoughts to Change Your Life and the World*. New York: Free Press, postoji i naš prevod.
- Mihajlović Slavinski, Ž., 2000. *PEAT and Neutralization of Primeval Polarities*. Belgrade, postoji i naš prevod.
- Mihajlović Slavinski, Ž., 2008. *Invisible Influences*. Belgrade, postoji i naš prevod.
- Milovanovic, B., Hadzic, B., Joordanov, D., Matovic, B., Romcevic, N., Matija, L., Jeftic, B., Dragicevic, A., Koruga, Dj., Mutavdzin, S., Paunovic, J., Gligorijevic, T., 2014. The high dilution of drugs and placebo effect: New nanotechnological approach. Plenary lecture presented at *7th European Congress for Integrative Medicine (ECIM 2014)*, Belgrade, Serbia, 10-11 October 2014. Abstracts published in *Acupuncture & Electro-Therapeutics Res., Int. J.*, 39(2).
- Mitrović, A., 2015. *Efekat svesti na materiju*. Beograd; dobar istorijski pregled istraživanja u eksperimentalnoj parapsihologiji.
- Montagnier, L., Aissa, J., Del Giudice, E., Lavallee, C., Tedeschi, A., Vitiello, G., 2010. DNA waves and water, arXiv:1012.5166v1 [q-bio.OT].
- Moody, jr., R. A., 2001. *Life After Life: The Investigation of a Phenomenon – Survival of Bodily Death*. San Francisco: Harper, postoji i naš prevod.
- Moorjani, A., 2012. *Dying To Be Me: My Journey from Cancer, to Near Death, to True Healing*. Carlsbad: Hay House, postoji i naš prevod.
- Nelson, R. see https://en.wikipedia.org/wiki/Roger_D._Nelson, *Global Consciousness Project*, Director.
- Newton, M., 1994. *Journey of Souls*. Woodbury: Llewellyn, postoji i naš prevod.
- Nielsen, M. A., Chuang, I. L., 2002. *Quantum Computation and Quantum Information*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Orme-Johnson, D. W., Farrow J. T., eds., 1977. *Scientific Research on the Transcendental Meditation Program*. Collected papers Vol. 1. Rheinweiler, W. Germany: MERU Press.
- Øverbye, B. J., 2009. The divided self as understood by shaman natural healers! An effort of transcultural research to understand altered states of mind. *Med. Data Rev.* 1(3), 69-76.
- Panajotović, D., 2011. *Budizam: vodič kroz Theravada budizam*. Beograd: Udruženje srpskih izdavača.
- Paramahansa Yogananda, 1946. *Autobiography of a Yogi*. New York: The Philosophical Library, postoji i naš prevod.
- Pearl, E., 2001. *The Reconnection: Heal Others, Heal Yourself*. Carlsbad: Hay House, postoji i naš prevod.
- Peebles, P. J. E., Ratra, B., 2003. The cosmological constant and dark energy. *Rev. Mod. Phys.* 75(2), 559–606.
- Penrose, R., 1989. *The Emperor's New Mind*, New York: Oxford Univ. Press, postoji i naš prevod.
- Penrose, R., 1994. *Shadows of the Mind: A Search for the Missing Science of Consciousness*. Oxford: Oxford Univ. Press, postoji i naš prevod.
- Persinger, M. A., Tsang, E. W., Booth, J. N., Koren, S. A., 2008. Enhanced power within a predicted narrow band of theta activity during stimulation of another by circum-cerebral weak magnetic fields after weekly spatial proximity: Evidence for macroscopic quantum entanglement? *NeuroQuantology* 6(1), 7-21.
- Peruš, M., 1996. Neuro-quantum parallelism in mind-brain and computers. *Informatica* 20, 173-183.

- Peruš, M., 2001. Multi-level synergetic computation in brain. *Nonlinear Phenomena in Complex Systems* 4, 157-193.
- Peruš, M., Loo, C. K., 2011. *Biological and Quantum Computing for Human Vision: Holonomic Models and Applications*. Hershey & New York: Medical Information Science Reference.
- Petrović, S., 2000. *Tibetanska medicina*. Beograd: Narodna knjiga – Alfa.
- Potehina, Yu. P., Tkachenko, Y. A., Kozhemyakin, A. M., 2008. *Report on Clinical Evaluation for Apparatus EHF-IR Therapies Portable with Changeable Oscillators CEM TECH*. Nizhniy Novgorod: CEM Corp.
- Pribram, K., 1971. *Languages of the Brain: Experimental Paradoxes & Principles in Neuro-Psychology*. New York: Brandon.
- Pribram, K., 1991. *Brain & Perception: Holonomy & Structure in Figural Processing*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Radin, D., 1997. *The Conscious Universe: The Scientific Truth of Psychic Phenomena*. New York: HarperEdge.
- Radin, D., 2006. *Entangled Minds: Extrasensory Experiences in a Quantum Reality*. New York: Paraview.
- Rakočević, M., 1995. The universal consciousness and the universal code. In: *Consciousness: Scientific Challenge of the 21st Century* (D. Raković, Dj. Koruga, eds.). Belgrade: ECPD, postoji i naš prevod.
- Raković, D., 1995. Brainwaves, neural networks, and ionic structures: Biophysical model for altered states in consciousness. In: *Consciousness: Scientific Challenge of the 21st Century* (D. Raković, Dj. Koruga, eds.). Belgrade: ECPD, postoji i naš prevod.
- Raković, D., 1997. Prospects for conscious brain-like computers: Biophysical arguments. *Informatica (Special Issue on Consciousness as Informational Phenomenalism)* 21(3), 507-516.
- Raković, D., 2000. Transitional states of consciousness as a biophysical basis of transpersonal transcendental phenomena. *Int. J. Appl. Sci. & Computat.* 7(3), 174-187.
- Raković, D., 2002. Biofizičke osnove i granice (kvantno) holističke psihosomatike, U: *Nauka - religija - društvo* (V. Jerotić, Đ. Koruga, D. Raković, eds.). Beograd: Bogoslovski fakultet SPC & Ministarstvo vera Vlade Republike Srbije.
- Raković, D., 2007a. Scientific bases of quantum-holographic paradigm, In: *Proc. Int. Conf. Measuring Energy Fields* (I. Kononenko, ed.). Kamnik: Zdravilni gaj, Invited lecture.
- Raković, D., 2007b. Kvantno-koherentni i klasično-redukovani modusi svesti: Religijske i epistemološke implikacije. U: *Religija i epistemologija* (V. Jerotić, M. Arsenijević, P. Grujić, D. Raković, eds.). Beograd: Dereta.
- Raković, D., 2008a. *Osnovi biofizike*, 3. izd., Beograd: IASC & IEFPG.
- Raković, D., 2008b. *Sećanja, snovi, razmišljanja: o prošlom i budućem 1984-2007. Na razmeđu kvantno-holografske i klasično-redukovane stvarnosti*, Beograd: IASC & IEFPG.
- Raković, D., 2009. *Integrative Biophysics, Quantum Medicine, and Quantum-Holographic Informatics: Psychosomatic-Cognitive Implications*. Belgrade: IASC & IEPSP; postoji i naš prevod (2008).
- Raković, D., 2011a. On nature and control of creativity – Tesla as a case study. In: *Proc. 2nd Int. Workshop on Knowledge Federation* (D. Karabeg, J. Park, eds.). Dubrovnik, Croatia, 2010, CEUR-WS.org/Vol-822.
- Raković, D., 2011b. Quantum-holographic framework for consciousness and acupuncture: Psychosomatic-cognitive implications. *Medical Data Rev.* 3(3), 303-313, Invited paper; Reprinted in: *Proc. QIM 2011 Round Table Knowledge Federation* (D. Karabeg, D. Raković, S. Arandjelović, M. Mićović, eds.). Belgrade: QUANTTES & HF & DRF.
- Raković, D., 2013. Stress and anti-stress: Holistic quantum-informational framework, with anti-stress recommendations. In: *Verbal Communication Quality Inter-disciplinary Research II*, (S. Jovicic, M. Subotic, M. Sovilj, eds.). Belgrade: LAAC / IEPSP.

- Raković, D., 2014. Quantum-informational bases and frontiers of psychosomatic integrative medicine. In: *Proc. NEUREL-2014* (B. Reljin, S. Stanković, eds.). Belgrade: IEEE Serbia & Montenegro Section. Slično predavanje po pozivu autor je održao na: *7th European Congress for Integrative Medicine (ECIM 2014)*, Belgrade, Serbia, 10-11 October 2014, Abstracts published in *Acupuncture & Electro-Therapeutics Res., Int. J.*, 2014, 39(2), 351-352.
- Raković, D., 2015a. On biophysical energy-informational nature of acupuncture system, consciousness and vital energy. In: *Proc. Speech & Language 2015, 5th Int. Conf. Fundamental and Applied Aspects of Speech and Language* (M. Sovilj, M. Subotić, eds.). Belgrade: LAAC / IEPSP. Takođe saopšteno na: *Joint Workshop on Quantum-Informational Medicine & 1st Serbian Congress for Integrative Medicine, 7th European Congress for Integrative Medicine (ECIM 2014)*, Belgrade, Serbia, 10-11 October 2014. Slično predavanje po pozivu autor je održao na: *1st Rubicon Group Conference*, London, UK, 11-13 March 2016.
- Raković, D., 2015b. On quantum-holographic bases and frontiers of integrative medicine and transpersonal psychology: Psychosomatic, epistemological, and spiritual implications. In: *Proc. 1st Int. Congress on Psychological Trauma: Prenatal, Perinatal & Postnatal Aspects (PTPPA 2015)* (G. Brekhman, M. Sovilj, D. Raković, eds.). Belgrade: LAAC / IEPSP.
- Raković, D., 2015c. Kvantno-holografske osnove psihosomatike i duhovnosti: Prilog uporednom istraživanju nauke i religije, Predavanje po pozivu na *Letnjoj školi 'Susret nauke i vere'*, Pravni fakultet, Institut za noviju istoriju Srbije, Ombudsman Univerziteta u Beogradu, Beograd, 14-18. septembar 2015. Prethodno saopšteno na *Međuverskom okruglom stolu 'Religija, nauka, kultura: doprinos svetskih religija nauci i kulturi - verska baština kao predmet istraživanja na Univerzitetu u Beogradu'*, Kancelarija Ombudsmena Univerziteta u Beogradu, Beograd, 10. jun 2013.
- Raković, D., 2016a. On bioresonant pattern-qua-attractors and healing boundary conditions within quantum-holographic psychosomatics. In: *Proc. NEUREL-2016* (B. Reljin, S. Stanković, eds.). Belgrade: IEEE Serbia & Montenegro Section.
- Raković, D., 2016b. On quantum-holographic bases of psychophysiological development of a child. In: *Psychophysiological Development of a Child: Prenatal, Perinatal and Postnatal Aspects* (M. Sovilj, Lj. Jeličić, T. Adamović, eds.). Belgrade: LAAC / IEPSP. Po pozivu biće reprintovano u: *Int. J. Prenatal & Life Sciences* (2018, Special Issue): *Prenatal & Life Sciences Centenary Anthology, 100 Years of Prenatal Psychology: Vital Keys to Understanding the Meaning in Life*, Co-Editors-in-Chief: Jon RG Turner & Troya GN Turner.
- Raković, D., Dugić, M., 1998. Consciousness mediated quantum gravitational collapse via generated wormholes: From macroscopic biophysical to microscopic quantum arguments. In: *Proc. 3rd Int. Conf. Computational Intelligence & Neuroscience / Proc. Joint Conf. Information Sciences, Vol. 2*. Durham, NC.: Research Triangle Park.
- Raković, D., Jovanović-Ignjatić, Z., Radenović, D., Tomašević, M., Jovanov, E., Radivojević, V., Martinović, Ž., Šuković, P., Car, M., Škarić, L., 2000. An overview of microwave resonance therapy and EEG correlates of microwave resonance relaxation and other consciousness altering techniques. *Electro- and Magnetobiology* 19, 193-220. Also presented at *10th Int. Montreux Congress on Stress*, Montreux, 28 February – 6 March 1999.
- Raković, D., Dugić, M., 2002. A critical note on the role of the quantum mechanical 'collapse' in quantum modeling of consciousness. *Informatica* 26(1), 85-90.
- Raković, D., Dugić, M., Ćirković, M. M., 2004. Macroscopic quantum effects in biophysics and consciousness. *NeuroQuantology* 2(4), 237-262.
- Raković, D., Dugić, M., 2005. Quantum-holographic and classical Hopfield-like associative nets: Implications for modeling two cognitive modes of consciousness. *Optičeski J.* 72(5),

- 13-18 (*Special Issue on Topical Meeting on Optoinformatics 'Optics Meets Optika'*, Saint-Petersburg, 2004).
- Raković, D., Dugić, M., Plavšić, M., Keković, G., Cosic, I., Davidović, D., 2006. Quantum decoherence and quantum-holographic information processes: From biomolecules to biosystems. *Mater. Sci. Forum* 518, 485-490.
- Raković, D., Škokljević, A., Đorđević, D., 2009. *Uvod u kvantno-informacionu medicinu, sa osnovama kvantno-holografske psihosomatike, akupunkturologije i refleksoterapije*. Beograd: ECPD.
- Raković, D., Arandjelović, S., Mićović, M., eds., 2011. *Proc. Symp. Quantum-Informational Medicine QIM 2011: Acupuncture-Based and Consciousness-Based Holistic Approaches & Techniques*. Belgrade: QUANTTES & HF & DRF.
- Raković, D., Dugić, M., Jeknić-Dugić, J., Plavšić, M., Jaćimovski, S., Šetrajić, J., 2014. On macroscopic quantum phenomena in biomolecules and cells: From Levinthal to Hopfield. *BioMed Res. Int.*, 2014, Article ID 580491, 9 pages.
- Rhine, J. B., 1934. *Extra-Sensory Perception*. Boston: Bruce Humphries.
- Rhine, J. B., Pratt, J. G., 1957. *Parapsychology: Frontier Science of the Mind*. Springfield, IL: Charles Thomas.
- Samohin, A. V., Gotovski, Y. V., 2007. *Elektropunkturnaya diagnostika i terapiya po metodu R. Folla*. 5th ed. Moskva: IMEDIS.
- Schmidt, H. see [https://en.wikipedia.org/wiki/Helmut_Schmidt_\(parapsychologist\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Helmut_Schmidt_(parapsychologist)), *Rhine Research Center Institute for Parapsychology*, former Research Director.
- Selye, H., 1974. *Stress without Distress*. Stoupton: Hodder.
- Shimony, A., 1995. In: *The Large, the Small and the Human Mind* (R. Penrose, A. Shimony, N. Cartwright, S. Hawking, eds.). Cambridge: Cambridge Univ.
- Sit'ko, S. P., 2012. The realization of genome in the notions of Physics of the Alive. *Medical Data Rev.* 4(2), 207-215, Invited paper; Reprinted from: *Proc. Symp. Quantum-Informational Medicine QIM 2011: Acupuncture-Based and Consciousness-Based Holistic Approaches & Techniques* (D. Raković, S. Arandjelović, M. Mićović, eds.). Belgrade: QUANTTES & HF & DRF.
- Sit'ko, S. P., Mkrchtian, L. N., 1994. *Introduction to Quantum Medicine*. Kiev: Pattern.
- Stambolović, V. ed., 2003. *Alternativni pristupi unapređenju zdravlja*. Beograd: ALCD.
- Stapp, H., 1993. *Mind, Matter, and Quantum Mechanics*. New York & Berlin: Springer.
- Stapp, H. P., 2001. Quantum theory and the role of mind in nature. *Found. Phys.* 31, 1465-1499.
- Stibal, V., 2006. *Theta Healing: Go Up and Seek God, Go Up and Work with God*. Idaho Falls: THInK, see also <http://www.thetahealingserbia.com>, postoji i naš prevod.
- Susskind, L., Lindesay, J., 2005. *An Introduction to Black Holes, Information and the String Theory Revolution: The Holographic Universe*. Singapore: World Scientific.
- Swami Prabhavananda, Isherwood, Ch., tr., 1969. *The Yoga Sutras of Patanjali. How to Know God*. New York: New American Library, postoji i naš prevod.
- Swami Rama, 1978. *Living with the Himalayan Masters*. New York: The Himalayan Institute Press, postoji i naš prevod.
- Swami Sada Shiva Tirtha, 2007. *The Ayurveda Encyclopedia. Natural Secrets of Healing, Prevention and Longevity*. 2nd ed. New York: Sat Yuga Press.
- Szentagothai, J., 1984. Downward causation? *Ann. Rev. Neurosci.* 7, 1-11.
- Talbot, M., 1991. *The Holographic Universe*. York: HarperCollins, postoji i naš prevod.
- Targ, R., Puthoff, H. E., 2004. *Mind-Reach: Scientific Look at Psychic Ability (Studies in Consciousness)*, 2nd ed. Charlottesville, VA: Hampton Roads Publ.
- Tart C. ed., 1972. *Altered States of Consciousness*. New York: Academic.
- Tart C., ed., 1992. *Transpersonal Psychologies*. 2nd ed. San Francisco: Harper.
- Tart C., 2009. *The End of Materialism: How Evidence of the Paranormal Is Bringing Science and Spirit Together*. Oakland, CA: Institute of Noetic Sciences, New Harbinger Publ.

- Tart, C. T., Puthoff, H. E., Targ, R., eds., 2002. *Mind at Large: IEEE Symposia on the Nature of Extrasensory Perception (Studies in Consciousness)*, 2nd ed. Charlottesville, VA: Hampton Roads Publ.
- Tegmark, M., 2000. Importance of quantum decoherence in brain processes. *Phys. Rev. E* 61, 4194-4206.
- Tesla, N., 1983. *My Inventions: The Autobiography of Nikola Tesla*. Williston: Hart Brothers; the original six-part series published in *Electrical Experimenter Magazine* in 1919 has been republished in this book, postoji i naš prevod.
- Thorne, S., 1994. *Black Holes and Time Warps: Einstein's Outrageous Legacy*. London: Picador.
- Tiller, W. A., Dibble, W. E., jr., Kohane, M. J., 1999. Exploring robust interactions between human intention and inanimate/ animate systems. *Int. Conf. Toward a Science of Consciousness - Fundamental Approaches*. Tokyo: UN Univ, Ditron Preprint.
- Tomšić Akengen, M., 2011. Abiku phenomenon: Spiritual origin and treatment of self-destructiveness. In: *Proc. Symp. Quantum-Informational Medicine QIM 2011: Acupuncture-Based & Consciousness-Based Holistic Approaches & Techniques* (D. Raković, S. Arandjelović, M. Mićović, eds.). Belgrade: QUANTTES & HF & DRF.
- Umezawa, H., 1993. *Advanced Field Theory: Micro, Macro, and Thermal Physics*. New York: American Institute of Physics.
- Uskoković, V., 2004. *Na putu redukcionističko-holističke ravnoteže savremene nauke i društva*. Beograd: Akademska misao.
- Uskoković, V., 2006. *Principi holističke nauke budućnosti*. Beograd: Istraživački centar ICNT.
- Van Lommel, P., Van Wees, R., Meyers, V., Elfferich, I., 2001. Near-death experience in survivors of cardiac arrest: Prospective study in the Netherlands. *The Lancet* 358, 2039-2045.
- Vedral, V., 2010. *Decoding Reality: The Universe as Quantum Information*. Oxford: Oxford Univ. Press, postoji i naš prevod.
- Vitale, J., Hew Len, I., 2007. *Zero Limits: The Secret Hawaiian System for Wealth, Health, Peace, and More*. Hoboken: Wiley, postoji i naš prevod.
- Vlahos, J., 1998. *Pravoslavna psihoterapija: svetootačka nauka*. Beograd: Pravoslavna misionarska škola pri Hramu Sv. Aleksandra Nevskog.
- Voll, R., 1975. Twenty years of electroacupuncture diagnosis in Germany. A progress report. *Am. J Acup.* 3(1), 7-17.
- Von Neumann, J., 1955. *Mathematical Foundations of Quantum Mechanics*. Princeton, NJ: Princeton Univ Press.
- Vujičin, P., 1995. States of consciousness in esoteric practice. In: *Consciousness: Scientific Challenge of the 21st Century* (D. Raković, Dj. Koruga, eds.). Belgrade: ECPD, and refs therein, postoji i naš prevod.
- Wegner, D. M., 2002. *The Illusion of Conscious Will*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Wheeler, J. A., 1990. Information, physics, quantum: The search for links. In: *Complexity, Entropy, and the Physics of Information* (W. H. Zurek, ed.). Boulder, CO: Westview Press.
- Wheeler, J. A., Ford, K. W., 2000. *Geons, Black Holes, and Quantum Foam: A Life in Physics*. New York: Norton.
- Wilber, K., 1980. *The Atman Project*. Wheaton, IL: Quest.
- World Health Organization, WHO, 1948. 'Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity'. Ova definicija nije promenjena od 1948.
- Zhang, Y., 1987. *ECIWO Biology and Medicine: A New Theory of Conquering Cancer and Completely New Acupuncture Therapy*. Beijing: Neimenggu People Press.